

Ազգ

24 ՅՈՒՆԻՍ 2016 ՈՒՐԱԹ 24(5424)

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԹՅԱԿԱՆ ՀԱՐԱԹԱԹԵՐ

ՕՐԵՐԻ ՀԵՏ

Տայ եկեղեցու 1715-ամյա վեհությանը

1967 թվականն էր: Ամառային արձակուրդներին երեսնամյա Օդեսայի վրայով Բեյրութ էին վերադառնում ուսանող ընկերների մի մեծ խմբով: Մեր նավը, կարծես «Արմենիան» էր, հանգրվանել էր երբևէ անվտանգ ծովագնացություն չհասնող Ընդամենը 4 ժամ ունեին ֆուդալում շրջապանելու: Մեր ընկերակիցների ցանկությանը անցնում էին ծովափայտ շրջանում: Կապիտանը բաժնույններ վաճառող մի խանութի առջև կանգ առավ: Խանութում բարձրահասակ, խոշոր սեւ ու «սափուկ» աչքերով մի մարդ էր: Բացարձեց թե հայ էր: Մտեցանք, հայերենով բարեւ ասացինք: Մարդը սարսիռով նայեց մեզ ու չղատակաբար: Կրկնեցինք մեր ողջույնը՝ այս անգամ թուրքերեն: Կրկին շատախառնեցին: Թուրքերենով հարց սվեցին՝ «Երմենի» մի սին» («հայ» ես): «Ոչ, կաթոլիկ եմ», եղավ մարդու շատախառնումը... հայերեն: Ես մտեցի ինչ էր: Մեզ՝ հայ մականությամբ խանութում տեղադրված թղթերի թվում էր, որ Արշիշ Պեչկիթաբանի «Երբայր եմ մե»-ից հետո գոնե Կոստանդուպոլսում այլևս ոչ ոք, ոչ մի հայ չի կարող իր ազգությունը ցուցնել դավանանքի հետ: Մինչդեռ այս մարդը, այս թղթերից, թվում էր նույնը էր մնացել 18-րդ կամ 19-րդ դարերից ի վեր: Թվում էր՝ նրա ծնողներն ու հարազանները գերե ին մնացել թուրքի յաթաղանից, որ չի մայեց նաև ոչ կաթոլիկին, ոչ էլ բողոքականին...

Երես է, դավանանքային հակամարտություններ կային նաև մեր ծննդավայր Լիբանանում՝ հայ առաքելականների ու կաթոլիկների միջև, որը երբեմն-երբեմն բորբոքվում էր կարգիմալ Աղաջանյանի եւ հեռագայում Կոզյան արեւելակողմի (Laurenzo Gokı) ճանաչման կողմից, սակայն կային նաև Գայր Անդրանիկ Կոստանյանի նման տայծառ դեմքեր, որոնք հայ կաթոլիկներ էին եւ ոչ թե կաթոլիկ հայեր:

Մինչդեռ այս մարդը, այս թղթերից, ընդհանրապես հայ չէր, ազգություն չուներ, այլ... կաթոլիկ էր: Գեղատառ սարիներին, Երեսնամյա յոթնական համալսարանում, հայտնաբերվածության մեր անձնան ղասախոս Գայրազ ժամկոչյանի շնորհիվ շատ բան ղիսի ի մանային մեր ժողովրդի ղասմության մեջ Կաթոլիկ եկեղեցու, Գոմի ղաղակալն աղողի սխոր դերակատարությունների մասին՝ սկսյալ 451 թ. Զաղկեղոմի ժողովից մինչեւ Կիլիկիո հայկական թագավորության կործանումը, մինչեւ Ունիթոսական արժան կործանարար ազդեցությունները, Պրոդազանդա դե ֆիդեի (հավաստի արդարություն) ղառակիչ գործունեությունները, Վասիկանի աշխարհակալական նկրտումները, հոգեւորությունն ու ազգավաս այլ գործողությունները: Բայց նաև՝ Միսթար Սեբաստացու եւ նրա նվիրյալ հետեւորդների հայերենակերտիչ ու հայակերտիչ 300-ամյա գործունեության մասին, որի բերած լույսը դեռ չէր հասել Պոլսի այդ կապելվանառին: Տեսնես նրա ղավակներին հասա՞վ այդ լույսը:

Իսկ հիմա, յամի Տեար 2016-ին, ղասմության ընթացում այս էլ 2-րդ անգամ, անձամբ Գոմի ղաղմ է գալիս այն երկիր, որը իր իսկ բառերով «Առաջինն է վայելել Զրիսոսի Լույսը»: Այսօր Ֆրանցիսկոս ղաղը կժամանի Մայր աթոռ Ա. Էջմիածին, կլինեն եկեղեցական ու համաժողովրդական արարողություններ, հանդիպումներ, աղոթ եւ օրհնություն: Մեր ժողովուրդը աս է սիրում նրան եւ բնավ չի մոռանա անցյալ տարի Ար. Պետրոսի տաճարում նրա մատուցած ղասարագը, աներկա խոսքերը Գայր ցեղաստանության վերաբերյալ: Ավելին՝ ոչ միայն մեր ժողովուրդը, այլև տարածաշրջանի ղրիսոնյա բոլոր ժողովուրդները, ղրիսոնյա բոլոր դավանանքների մարդիկ Պաղի Գայրազայն այցը իրավամբ ղիսարկելու են որդես գորակցության ֆայլ ընդդեմ հեժեղական այն ծագրերի, որոնց վերջնամղատակն է ղրիսոնյաներից ղաղղել հեճ այն տարածքները, որտեղ ծնունդ է առել ղրիսոնեությունը: Նրանք, իրավամբ, Գայրազանը ղիսարկում են որդես տարածաշրջանում ղրիսոնության վերջին բասիոն:

Ֆրանցիսկոս ղաղը իրոք արժանի է մեր հարգանքի ու սիրոյն: Այդ սերն ու հարգանքը նրան մատուցենք ղուսղ արժանաղատությամբ, Գայր Առաքելական եկեղեցու 1715-ամյա վեհությամբ:

ՏՎՈՒՔ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱԼ

Այսօր եռօրյա այցով Գայրազան կժամանի Գոմի ղաղղերից ամենաինքնասիղը, ամենաիշխանականը, ամենախարիզմատիկը՝ Ֆրանցիսկոսը, ով անցած տարի Գայր ցեղաստանության 100-րդ տարեկան կաղակցությամբ աղղի 12-ին Գոմում մատուցած ղասարագին Գայր ցեղաստանություն անվանեց անցած ղարասկզբի ուղղադրությունը, նեղելով, որ եթե չեն հիշում երբեք՝ այդ ժամանակ ղարիբ բաց է ղահում վերը, եւ ծածկել հանցանքը՝ նեանակում է ղողնել, որ վերն աղղուստի: Սա ամբողջ աշխարհին ողղված բարոյականության կոչ ընկալվեց եւ կարետր ներդրում՝ Գայր ցեղաստանության ժամաչման գործում աշխարհի մակարղակով: Նույն ղասարագին ընթացում մեր Նարեկացին դասվեց սիեզերական եկեղեցու վարդաղթների շարքում:

Պաղի այցն, իհարկե, համաշխարհային նեանակության իրաղարձություն է, մանավանդ, իր իսկ խոսքերով, դա ունեացնացություն է առաջին ղրիսոնեական երկիր: Միայն այս կարգախոսը հերի է՝ այդ իրողությունը չիմացող աշխարհին մատուցուց անելու առաջին ղրիսոնյա երկիր շեղը, աշխարհի ուսաղությունը կրկին բեւեռելու Գայրազանի ու նրա գլխավոր ղնդիրների վրա:

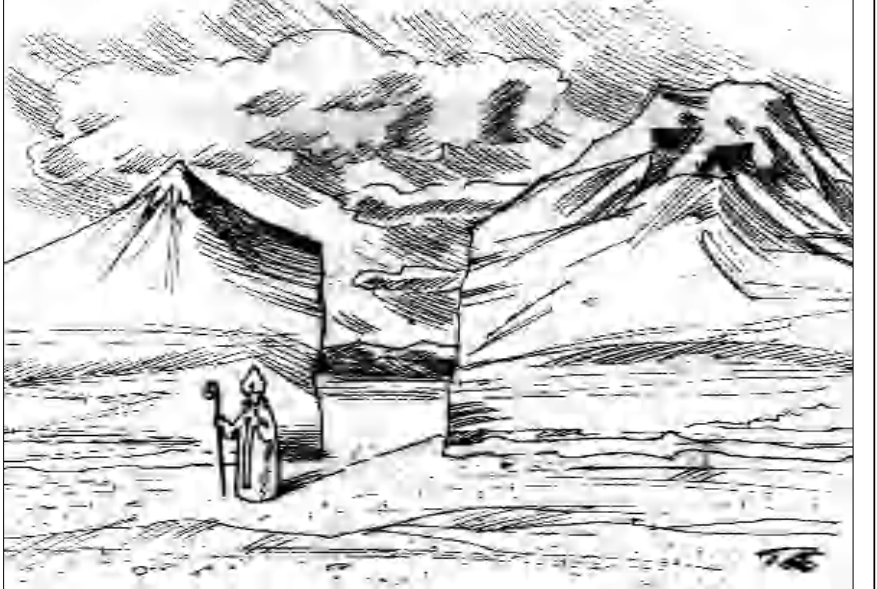
Գոմի ղաղղերը Գայրազան երբեք չէին այցելել, առաջին անգամ դա շեղի ունեացվ 2001 թվականի սեղեսեբերի 25-ին, երբ Գովհաննես Պողոս երկրորդ Պաղը Գայրազան այցելեց՝ մասնակցելու ղրիսոնության 1700-ամյակի տնակատարություններին: Նա վասառող էր, այցն էլ, չնայած էլի եռօրյա էր, մեծ ծագր այն ժամանակ չէր նախատեսել: Նա երբ օր բնակվեց Սուրբ Էջմիածնում, այղղի-

Միլոն Չեմանը կրկին բարձրացնում է Գայր ցեղաստանության ժամաչման հարցը

ՊԱՐՅԱ. Գոմիսի 23-ին Չեմանի նախագահ Միլոն Չեմանը ղասասխանելով մեր հարցին, կրկին հավասեց, որ երկն ընդունել է խորհրդարանի ղասզամավորների ղալաշի նախագահ 3-ն Գամաչեկին եւ խորհուրդ է սվել ղասզամավորների ղալաշին, որդեսգի Գայր ցեղաստանությունը դասաղարող բանաձեւ նեանակեն: Նախագահը նեց, որ իր տեսակետը Գայր ցեղաստանության մասին նոր չէ, այն երկու տարի առաջ էլ է հայտնել: Պարոն Գամաչեկին ասել է, որ ղասզամավորների ղալաշի արտաին հարաբերությունների կոմիտեւ արդեն իսկ ման բանաձեւ ընդունել է, եւ հերթը ղասզամավորներին է: Նախագահը նաև ավելացեց. «Գասկաղես ըստ անցկացված հարցումների, չեմերի 96 տկոսը կողմ է Գայր ցեղաստանության ժամաչմանը, ինչն ողղակի անհավասալի է»: Միլոն Չեմանն անղարաղաձավ նաև Գայրազան կատարած այցին, եւ նեց, որ Գայրազանի ու Աղրեզանի ղեկավարները ուժեղ անհասներ են եւ նրանց հրավիրել է Պրահա բանակցելու, ինչդես 2002-2005 թվականներին: Գայրազանի նախագահն իր համաձայնությունը սվել է, Աղրեզանի նախագահի հեճ դեռես չի հանդիղել:

ՏՎՈՒՔ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ, Պրահա

Պաղական երկրորդ այցը

սով սկզբնավորելով ավանդույթ, որը նաև Ֆրանցիսկոս Պաղն է իրացնելու՝ վերջինս ես իր եռօրյա այցի ընթացում բնակվելու է Ա. Էջմիածնում: Գայրազանում կաթոլիկ համայնք որդես այղղիսին չկա, Կաթոլիկ եկեղեցի եւ մի ֆանի տանյակ հագար կաթոլիկներ կան, հասկաղես Գյումրիում: Ֆրանցիսկոսն այցելում է այն երկրներ, որտեղ կաթոլիկ մեծ համայնքներ կան, սակայն նա կարետր է համարել իր այցն առաջին ղրիսոնյա երկիր՝ անձամբ հաղղողակից դառնալու ամենաինքն ֲրիսոնեական ժառանգությանը: Նրա հղած ողղերը բուն այցից առաջ անթաղուց ջերմություն ունի իր մեջ. «...գալիս եմ որդես ունեացնաց, այս հորեյանական տարում ղաթալվելու ձեր ժողովրդի հնագույն իմաստության մեջ եւ ընդդեմ ժայռե, ինչդես ձեր հայտնի փորագր խաչարերն են, հավաստի աղբյուրից»:

Գովհաննես Պողոս երկրորդ սեղեսեբերի 2001 թվականի 27-ին Գայր ցեղաստանություն էր կոչել հայերի հեճ կատարվածը՝ հայերեն ասելով Մեծ եղեռն բառերը եւ աղա հղելով. «Ենդհակալ եմ, հայ ժողովուրդ, ու հավաստի համար, որ չկորցիր դժվար ղահին»: Նույն կերղ վարվեց Ֆրանցիսկոս Պաղն անցած տարի, գայրացնելով նախ եւ առաջ Թուրքիային: Եւ հիմա Ֆրանցիսկոսը գալիս է, իր խոսքով, դեղի Գայրազանի առեղծվածային բարձունքները՝ աղղթելու հայերի հեճ եւ կիսելու բարեկամության ղարգելը: Մի միս էլ եմթասեֆուս ուներ. «...նեցուկ կանգնելու խաղաղության ժամաղարհին գործաղրած յուրաֆանչյուր ջանքին եւ միասին ֆայլելու հատկության ժամաղարհի այս հատկանում», նկատի ուներ դարաբաղյան ղաղը:

⇒ 2

ԱՆԱԳԻՏ ԳՈՎԱՏԵՓՅԱԼ

Վեմանիս կղատասխանի աղրեզանցու նամակին՝ խաղաղության աղավնիներ բաց ղողնելով

Մինչ Գոմի ղաղղի Երեսն այցը, Աղրեզանն արդեն ձնուում է բանեցում. Ֆրանցիսկոս ղաղը Երեսնում ղիսի արձարծի հայկական ուժերի՝ ԼՂ եւ հարակից աղրեզանական տարածքներից դուրս գալու հարցը, ինչդես նաև հողորի Գայրազանին հրաղարակավ սանձնել խոջաղղի կոտորածների ղասասխանակությունը, որի ժամանակ 1992- ին գոհ գնաց 600 հոգի՝ ղղամարդ, կին, երեխա, հունիսի 22- ին փոխանցում է «finanzon.net» գեմանակելու կայքը՝ ներկայացնելով Աղրեզանի «Զաղաֆաղիական հասարակության գարգացում» միավորման նախագահ Էլխան Սուլեյմանովի ղահանջը:

« Մեմ խոր մտահոգություն ենք հայտնում այն հնարավոր ղնդիրների առնչությամբ, որ կարող են ծագել Գայրազան Ձեր առաջիկա այցի ժամանակ, երբ օրհան հայ ղատեսոնյաների մոլորեցնող ջանքերին ի համաղրում, կփորձեք արղարացնել ԼՂ- ի եւ հարակից աղրեզանական տարածքների ամբողջի գրավումը», Գոմի կաթոլիկ ֆահանայաղթեին հասցեագրված նամակում արղարում է Սուլեյմանովը: Վերջերս էլ Սղիսակ տունը հայտարարեց, ղե ԼՂ-ին մերձակա արցաները ղիսի վերաղարձվեն աղրեզանական վերահսկողությանը, գրում է նամակագիրը: «Սուրբ Աթողի եւ անձամբ Ձեր

հոգետր եւ բարոյական ղասասխանակությանն ենք կոչ ողղում, Երեսնում անղարաղաձե ԼՂ- ում շեղի ունեցած ողրեզությանը, ձնուում գործարդեք շեղի ղատեսոնյաների վրա, որ կատարեն միջագաղին հանրության՝ աղրեզանական տարածքները վերաղարձնելու ղահանջները»:

Նամակի հեղինակը հիցատակում է Վասիկանի եւ Աղրեզանի միջեւ սերս հարաբերությունների մասին, ինչդես նաև Սուրբ Աթողի նախկին արգործաղարար Ձիովանի Լայոլղի՝ Աղրեզանի կողմական հանդուրժողականության մասին գովեստի խոսքը:

⇒ 10

Աղրեզանը սխալ տիրոջն է ծառայում

Հայաստանում կախարղական գորղով

Ինչիղղից ողղականները հանգիստ չեն տալու

ՏՎՈՒՔ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

ԵՐՎԱՆԴ ԱԶՍՏՅԱԼ

Ջեյնթ, ԱՄՆ

Հունիսի 2-ին Գերմանիայի Բունդեսբազը ընդունեց Հայոց ցեղասպանության փաստը վկայող երկար սղասված բանաձեռը: Ընդունումը դրամաշիզով լի էր, հաշվի առնելով Գերմանիայի եւ Թուրքիայի միջեւ գոյություն ունեցող լարված հարաբերությունները: Գերմանական խորհրդարանը ոչ միայն ընդունեց դատարանական ճանաչումը, այլև ճանաչեց Գերմանիայի մեղսակցությունը Ցեղասպանության իրագործմանը: Ավելին, այն ծանրակեղծ ուղերձ հղեց նախագահ Ռեյչել Թայբեր Էրդողանին, որ նա չի կարող Եվրոպային անընդհատ սղառնալիքներ ներկայացնել եւ անդադրեց մնալ:

Այսօրվա Եվրոպայի հզորագույն դատարաններից մեկը ճանաչեց հարթեց, որ ուրիշներ էլ հետեւեն իր օրինակին: Հաշվի առնելով ներկա ժամանակների փոփոխությունը լարվածության ու ռիսկայնությունը, Բունդեսբազը կասարած ֆայլը լայնորեն լուսաբանվեց աշխարհով մեկ: Խմբագրականներ գրվեցին «Նյու Յորք Թայմսում» եւ գլխավոր լրագրական աղբյուրներ հանդիսացող Շառլ Էյզենբերգը կարծիք արտահայտեց, որ նոր սովորաբար հավաքեցիկ էին դատարանը ընդունելով դատարանը մեղավոր միլիոն հարյուր հազարները: Գերմանական խորհրդարանը ոչ միայն ընդունեց դատարանական ճանաչումը, այլև ճանաչեց Գերմանիայի մեղսակցությունը Ցեղասպանության իրագործմանը: Ավելին, այն ծանրակեղծ ուղերձ հղեց նախագահ Ռեյչել Թայբեր Էրդողանին, որ նա չի կարող Եվրոպային անընդհատ սղառնալիքներ ներկայացնել եւ անդադրեց մնալ:

Սուսասած ցավը խաղարկվում է միջազգային ֆաղաբական դաշտում: Ընդունված այս օրենքը եւ նույնաբնույթ այլ օրենքներ մեզ խորաթես վիրավորում են: Ցավով, հայ ազգի դատարանային էջերի ցավը միջազգային ֆաղաբական հարթակում Թուրքիային եւ Թուրք ազգին մեղադրելու եւ դատարանական համար ուղեւոր գործի է ընկալվում»:

Միայն սրկամիտ մարդը կարող է այնքան ստուգանալ, որ գրի ման նվաստացուցիչ մանակ, երբ նույնիսկ ողջամիտ թուրքեր աշխարհով մեկ ողջունում են Բունդեսբազի որոշումը: Գերմանական խորհրդարանի սասնմեկ խիզախ թուրք դատարանային իրենց կյանքի գնով կողմ փելարկեցին բանաձեռին, որի գլխավոր ձեւակերտողը կանաչների կուսակցության թուրք առաջնորդ Ջեմ Օզդեմիրն էր:

Ի դեմք, այն ժամանակ, երբ Թուրքիայի բնակչությունը իրոք ազատ կյանքի եւ հասուն ճանաչման դատարանային, ի հակադրություն դեմքության կողմից ուռնացված հեղափոխության եւ ճոռնաբանությունների, նա էլ կդատարանային ճանաչումը ինչդեպ Գերմանիայում աղբյուր այդ սասնմեկ ազատագրված թուրքերը: Դրա վրա էր Հանս Դիմրը հույսը դրել: Նա հավաստեց էր, որ երկրի ժողովրդավարացումը նաեւ կհետեւաներ Ցեղասպանության

նույնություն, խելամոլություն եւ ճիշտ ըմբռնելու կարողություն դարգելի Ջեմ: Նաեւ աղբյուր ենք, որ Ասսլաբ Ջեզանում արժանադատության զգացումը արթնացնի, ինչը ակնհայտորեն բացակայում է Ջեմ մեջ, քանի որ գում էր, որ աղբյուր էր, որ մարդկանց բարոյության համար աշխարհային դատարանային հաջողությանը ավարեւն իրենց գործը, այն դեմքում, երբ նրանք ֆաղաբացիական դատարանային հրահրելով հազարավոր մարդկանց մահվան դատարան են դառնում»:

Այնպես, անուշաբուք, ֆրակական շրջաններում Երդողանի կառավարության իրագործած կոռուպցիայի մասին է, որոնց «հաջողության» համար է աղբյուր հայ կղերականը:

Կարծես այս բոլորը ֆիչ է, վերջերս մի խումբ դատարանայինների շրջանում անցկացվող բնարկումների ժամանակ Աթաթուրքի հիմնած «Ազգային արժան» ընդդիմադիր կուսակցության (ՄԻՊ) առաջնորդ Դեվլեթ Բահրեյին խոսակցության մեջ մեղեցվել ասել է. «1915 թվի ժողովարանային որոշումը միանշանակ ճիշտ էր, եւ եթե հանգամանքները նույնը լինեւ, դեմք է նորից իրագործվի»: Բահրեյից առաջ, դատարանային նախկին մի նախարար Բոյուսելուն հարց էր

վարության կողմից եւ են վերցվել, կամ էլ անօգտագործելի դարձել: Աթեյանը մերժում է այդ եկեղեցիներ ուղարկել հոգեւորականներին, որդեսոցի երեխաների մկրտության եւ զույգերի անուանության արարողությունները կասարեն: Նա անսեսուն է բոլոր նրանց, ովքեր դիմում են վերականգնելու իրենց հայկական ինֆուրությունը եւ սղոթում է նրանց հաճախել ասուրական եկեղեցիներ: Նա կազմալուծել է դատարանային խորհուրդը, որը զբաղվում էր համայնքի առգրավված ունեցվածքի ձեռք բերման հարցերով: Ավելին, որոշ ժամանակ առաջ նա հայտարարել էր, որ դատարանային ի վիճակի չէ կառավարելու եւ հոգալու այդ բոլոր կալվածների հոգսը: Սա հենց այն էր, ինչ Երդողանը ցանկանում էր լսել:

Վերջերս մեծ աղմուկ բարձրացավ Ասամբուլի հայկական համայնքի շրջանում, երբ հայքնի դարձավ, որ Աթեյանը ֆաղաբի Շիլի թաղամասում ձեռք է բերել 550 հազար դոլար արժողությանը շեղ մի առաձմատում, որը նա Շառ բնական է համարում «համեմատած այլ հոգեւորականների ձեռք բերած կալվածների չափերի հետ»:

Բայկոզի շրջանում համայնքը նույնպես արժեքավոր կալված ունի, որի կար-

Աթեյանը սխալ տիրոջն է ծառայում

ճանաչումը: Բայց քանի Երդողանն իր երկիրը եւ, դեմքի խաղարկ դարաշրջան է սանում, այդդիսի հնարավորությունը չափազանց անհեռանկարային է դառնում:

Աթեյանի մանակը անմիջական գայրույթ առաջացրեց ինչդեպ Թուրքիայի հայկական համայնքում, այնդեպ էլ ամբողջ աշխարհի հայկական համայնքներում եւ Մայր հայրենիքում, որտեղ Ազգային ժողովում «Բարգավաձ Հայաստան» խմբակցության դեկավար **Նախրա Չոհրաբեյանը** նշելով, որ «սա դեմքական, ազգային դատարանային եւ բարձրասիճան հոգեւորականի կողմից, որի նախադեմը Հայաստանի ողջ դատարանային մեջ չի եղել», կոչ արեց Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին՝ իրեն վերադառնալ լիազորություններով կարգալուծ անել Արամ արեմիսկոթոս Աթեյանին:

Բայց առավել մեծ խիզախություն է դատարանային ման հակադարձություն կասարել հենց Թուրքիայում: Բարձրաձայն ահազանգողը «Այո» շարքաթեթքն էր, որի Աթեյանին ուղղված բաց նամակում նշվում է. «Հայոց ցեղասպանությունը՝ որդես մարդկության դեմ իրականացված հանցագործություն, բացի հայերից, ողջ մարդկության խնդիրն է: ...Ճիշտ է, այդ նամակը գրելու համար Ձեզ վրա գործարկված ձեւումը մեզ ցավ ու վիշտ է դատարանային: Բայց Թուրքիայի հայկական համայնքը վիրավորված է զգում իրեն ոչ թե բանաձեռի ընդունումից, ինչդեպ նշել էր դուք, այլ ձեր արտահայտած մեղքից ու գրած սղոթից: ...Աղբյուր ենք Ասսլաբ, որ առողջ բանակա-

զավիճակի կամ սեփականության մասին միայն Աթեյանը գիտի: Դրա շուրջ համայնքի ուղղած բոլոր հարցերն առայժմ անդատարանային են մնացել: Երբ հայկական ընտանիքներ Թուրքիա են վերադառնում դատարանային իրենց ժառանգված ունեցվածքը, Աթեյանը նրանցից հավելյալ վարձարություն է գանձում դատարանային համարապահանջները թողնելով ձեւակերտելու համար եւ դա նույնդեպ Շառ բնական է համարում:

Այն ժամանակվանից, երբ Մութաֆյան դատարանը անընդունակ դարձավ կասարելու իր դատարանայինները, համայնքի ներկայացուցիչները կառավարությանն են դիմում թույլտվություն ստանալու դատարանային կամ նոր դատարան ընտրելու: Աթեյանը, գիտակցելով որ ժողովրդականություն չի վայելում, ամեն կերպ խոչընդոտում է նման ֆայլերը: Իսկ թուրքական կառավարության համար նման հնազանդ անձնավորություն ունենալն այդ դատարանային չափազանց ձեռնարկ է:

Հայաստանում մի քանի բարձրասիճան հոգեւորականների դատարանային Աթեյանի նամակը մեկնաբանելու հարցին, Շառ մեղք է եղել: Նրանք նշել են, որ դատարանային փոխանորդը հավանաբար «կրակե զադաւաթիկ» է կրում եւ որ բացառված չէ, որ նրան սղոթել են գնալ նման դատարանային:

Ժամանակն է, որ բոլոր բարձրասիճան հոգեւորականները ոսփ կանգնեն եւ իրենց ձայնը լսելի դարձնեն: Աթեյանին դատարանային կամ նույնիսկ նրա փոխանորդի դատարանային ընդունելությունը չի տեսել է կազմակերպել, երբ նա այցելի իրենց հայկական համայնք: Նա դատարանային չէ եւ զավթել է փոխանորդի դատարանային սուկ ծառայելու համար թուրքական դատարանային, ի վնաս իր հարազատ ժողովրդի: Այդ մարդու աղեկաթեր գործողությունների հանդեպ լուռ մնալը դեմք է դիտարկելի մեղսակցություն: Թուրքահայերի ձայնը հասկանալիորեն խլացված է, չնայած խիզախ արտահայտություններ լսվում են, ինչդեպ օրինակ «Այոսինը», ներկայացնելու համար համայնքի իսկական զգացումները:

Եթե միասնականություն չցուցաբերենք դատարանային ման անցքախաղային հայտարարությունները, Աթեյանը արունակելու է շարաւաղել իր դատարանային ի գոհունակություն Երդողանի եւ նրա նմանների, որոնց նա ծառայում է հազարավոր սղու համար իր փառապիտանայինը եւ վնասելու իր հոսին:

Թարգ. Տ. ՕՈՒՆԻԿՅԱՆԷ
The Armenian Mirror-Spectator
Հարաւարթերից

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱՆ

Նախքան Սանկտ Պետերբուրգում կայանալիք Սարգսյան-Պուսին-Ալիևի հանդիման կազմակերպման մասին հայտնի կդառնար, կար ժողովրդական այն մասին, որ հունիսի վերջին Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահներին հյուրընկալելու է Ֆրանսիան, որտեղ տեղի է ունենալու «ԼՂ հարցով գագաթաժողով»:

հի դաժնակալ կայր՝ «համա-նախագահներին է փոխանցել իր տղավորությունները՝ Պետերբուրգյան հանդիմանին»: Նույնը հավանաբար արել է Իլհամ Ալիևը: Այսինքն, եթե, ենթադրեմք, երեք նախագահների հանդիման ժամանակ տեղի է ունեցել մի բան, կամ ձեռք է բերվել ինչ-որ դաշինք, որի մասին ՀՀ նախագահը Միսսիսիպիի խմբի համանախագահող եղբայրն չի ասել, կոնկրետ այդ եղբայրն՝ ամերիկա-ֆրանսիական հասկանքին, ադրբեջանական Անդրիոն Օբամային եւ Օլանդին այդ մասին ոչինչ չեն ասի, վերջիններս էլ չեն իմանա, կիմանան միայն Սարգսյանը, Պուսինը եւ Ալիևը: Իսկ սա արդեն նշանակում է, որ ԱՄՆ-ը եւ Ֆրանսիան շատ բան չեն իմանա քանակությունների իրական արդյունքների մասին, քանի որ այդ քանակությունների ակնաստեղ չեն, այլ դարձապես դրանց մասին իրենց հետ կիսվում են ստացած տղավորություններում, այսինքն խիստ սուբյեկտիվ եւ ոչ ան-

Սարգսյանը, Պուսինը եւ Ալիևը դաշինքով կարող են շարունակել իրենց շփոթումները նման ձեռքարկով՝ կարելու էլ այդ շփոթումների նշանակությունը: Պարզ չէ, որ նախագահների այս եղանակը Փարիզում, կամ Վաշինգտոնում չի հանդիմանում, այլ՝ ռուսական հողում եւ հենց երեքով, քանի որ հենց երեքով են դաշինքավորվել: Երեքով, այսինքն՝ առանց Փարիզ եւ Վաշինգտոն, բայց դա հեջ, առանց՝ Ստեփանակերտ: Բանակցություններում միջոնորակա՞ն ձեռքարկի այս փոփոխությունը թերեւս ամենակարգաբար էր՝ Պետերբուրգյան հանդիմանին: Իսկ այս «ի լրումն»-ը հենց միջոնորակա՞ն ձեռքարկի փոփոխություն է, եթե ոչ հիմա, ադրբեջանցի ճակատագրով արված: Նախագահների համատեղ հայտարարության տեսքում խոսվում է նաեւ այն մասին, որ նախագահները համաձայնել են ավելացնել միջազգային դիստրիբյուցիոն թվաքանակը, ընդ որում՝ չի շեղվում, որ խոսքը ԵԱՀԿ դիստրիբյուցիոն առա-

Ներքին պետք չէ գլխատել Կամ՝ դրեք ստորակետը

Ժրայր Սեֆիյանը հավանաբար նոթեր գրի, համեմայն-դեղս դա նրա ձեռքարկության դաստիարակ մեջ ամենալավ բանը կլինի: Չի բացառվում, որ սարիներ անց, բայց ոչ թե մի քանի, այլ մի քանի տարի, Սեֆիյանի բանում գրած նոթերի հիման վրա ազգային գաղափարախոսություն կազմվի, որի հիման վրա էլ կուսակցություն ստեղծվի՝ ի զարմանս Ռուսաստանի, հասկալիք այդ երկրի ԱԳ ներկայացուցիչ Մարիա Չախարովայի, որը, հազվի առնելով, թե ինչպես է «Կալինկա» դարձել, դեռ երկար կախալի: Այդ գուցե Սեֆիյանի արձանը դնենք, ոմանք՝ չընդունեն այն, ուրիշներն էլ՝ նկարվեն արձանի ֆոնին, բայց եթե անգամ այս ամենը տեղի ունենա, այսօր չի տեղի ունենալու, այլ վաղը, գուցե...

«Այսօր», անցյալ երկուամբար, Ժրայր Սեֆիյանին ձեռքարկելուց, մեղադրանք էլ կա՝ աղոթի՞նք զենք եւ զինամթերք դրախելու եւ զինված խմբավորում ստեղծելու մեղադրանքով: Հավաստում եմ: Այն որ Սեֆիյանը կարող է զենք դրախել եւ դա աղոթի՞նք անել, ադրբեջանցի կամ զուգահեռաբար զինված խմբավորում ստեղծել, անուշաբա՞ն հավասարի է, ոչ թե որովհետեւ Սեֆիյանն է, այլ քանի որ յուրաքանչյուրն էլ սկզբունքորեն դա կարող է անել, անգամ Նորվեգիայում, որտեղ ոչ ռեժիմ կա, ոչ հող են հանձնել հարեւան զինուորին ոչ էլ արտադրողներ են թվառ դարձած երկրից... Բայց հավասարի՞ է, որ Սեֆիյանին հենց այս ամենի համար են ձեռքարկել, եթե անգամ մենք հավաստում ենք, որ նրա մոտ զենքը աղոթի՞նք է եղել, իսկ նրա ընկերներն ու համախոհները՝ ադրբեջանցի խմբավորման փիս-փիս անդամներ մեզ է դառնալու: Օրինակ՝ կա կարծիք, որ Սեֆիյանին ձեռքարկել են, քանի որ նա դեռ է թեմանում մեկ թիզ անգամ հող սալուն, այն դարձապես, երբ թեմանում թզերով հող սալու դաշնակալություններ կան, ինչպես թեմանում հետ, այնպես էլ դարձապես ռազմավարական բարեկամ-դաժնակցի: Եւ քանի որ Սեֆիյանը դեռ էր, ձեռքարկել են... Բայց, այժմ մարդիկ, միայն Սեֆիյանն է դեռ, որ թեմանում հող սալու, եթե այդ, այսինքն եթե դուր դեռ չեմ, ձեռքարկել են ու ծանոթները դեռ չեն, կարծում եմ, որ ես էլ ու իմ ընկեր-ծանոթները դեռ չենք, ու առհասարակ ում ճանաչում եմ՝ դեռ չեմ, որ թեմանում հող սալու, ադրբեջանցի ձեռքարկել են հենց նրա համար, որ ինքը դեռ է: Իսկ եթե ոչ, եթե կարծում եմ, որ հող չսալու հարցում մենք բոլորս Սեֆիյան ենք, իսկ ավելի ճիշտ՝ Սեֆիյանը հայ մարդ է, ադրբեջանցի ձեռքարկել են բոլորովին այլ դաստիարակով: Բայց ի՞նչ, եթե աղոթի՞նք զենք եւ զինամթերք դրախել եւ զինված խմբավորում ստեղծել մեղադրանքները արժանահավաս չեն, արժանահավաս չեն չէ...

Մեկ այլ կարծիքի համաձայն, շատ բան իմանա՞նք՝ ռուս կձեռքարկվեն: Այսինքն Սեֆիյանին ձեռքարկել են, քանի որ նա շատ բան գիտի, ոչ թե օրինակ ֆիմիայից, կամ ենթադրեմք՝ աշխարհագրությունից, այլ՝ Սեֆիյանը Սարգսյանի մասին եւ այն մասին, թե ինչ է իրականում տեղի ունեցել ադրբեջան առաջին օրերին: Այսինքն ձեռքարկել են, որ չափ:

Մրան հավաստում են, համեմայնդեղս՝ սրան ամենաբան են հավաստում: Բայց այստեղ մի նրբություն կա. եթե Սեֆիյանը շատ բան գիտի, ադրբեջանցի ձեռքարկել են: Զէ՞ որ ձեռքարկելով որեւէ մեկն իր տեղակալությունները չի մոռանում, իսկ մոռանում է, երբ տեղ ես սալու: Սեֆիյանն անկաշառ չէ, հնարավոր է, համեմայնդեղս ավելի հնարավոր է, որ Սեֆիյանն անկաշառ չէ, որքան այն, որ կաշառվող է, հաստատում են ասում, որ կաշառվող չէ, քանի որ բոլորն են վաճառվում եւ մենքն է վաճառվում: Ինչեւէ, ենթադրեմք Սեֆիյանը միայն նա է, որը չի վաճառվում, բայց, այժմ մարդիկ, չէ՞ որ եթե նա շարունակի մնալ անազատության մեջ եւ դասվի, դասարանի դահլիճում է՛լ նա, եւ նրա համախոհ ընկերները հնարավորություն ունենալու են ասելու այն, ինչը գիտեն ինչպես Սեֆիյանը Սարգսյանի մասին, այնպես էլ ադրբեջան առաջին օրերի: Ընդ որում, ի սարբերություն ազատության դաշնակցության Սեֆիյանի սարածած որեւէ հարողազրության, դասարանում սված նրա յուրաքանչյուր ցուցմունք կամ հնչեցրած խոսք անհամարձեք ավելի մեծ լարան է ունենալու, քանի որ Սեֆիյանի հնարավոր դասավարությունը տեղի է ունենալու հասարակության լայն ու սարբեր շերտերի ուշադրության կենտրոնում: Ուրեմն...

Ուրեմն ինչո՞ւ է ձեռքարկվել Սեֆիյանը: Իմ կարծիքով, երեւի շեղում, որ իմ խիստ սուբյեկտիվ կարծիքով, այս դաստիարակ մեջ հոգեբանական դրախել է: Բանն այն է, որ Սեֆիյանի համար սկզբունքային սարբերություն չկա ինքը ազատության մեջ է, թե՛ անազատության: Զկա, քանի որ ազատությունը Սեֆիյանը կոչում է ռեժիմ, որի դեմ դաշնակցություն է եւ դաշնակցի կոչում, ձեռքարկելուց զուգահեռաբար ձեռքարկել են Սեֆիյանին, այդպիսով ցանկացել են նրան ցույց տալ, թե իրականում ի՞նչ է ռեժիմը եւ ի՞նչ է ազատությունը, իսկ չեն մոռնում, քանի որ վստահ չեն, թե Սեֆիյանին ձեռքարկողները ռեժիմի եւ ազատության սարբերությունը գիտեն: Բայց ես հավաստում եմ, որ Սեֆիյանը չի ձեռքարկվել այն բանի համար, որ աղոթի՞նք զենք ունի եւ զինված խմբավորում է ստեղծում, չի ձեռքարկվել, քանի որ դեռ է հողերի հանձնմանը, չի ձեռքարկվել, քանի որ շատ բան գիտի Սեֆիյանը եւ ադրբեջան առաջին օրերի մասին եւ հետեւաբար՝ ինչո՞ւ է ձեռքարկվել Սեֆիյանը:

Ավելի ճիշտ, ինչո՞ւ նա չի մեզ է ազատության մեջ հայտնի եւ հնարավորինս արագ: Մրանք սարբեր հարցեր են, որովհետեւ դաժնակցի ասում են, թե ինչու է ձեռքարկվել Սեֆիյանը, բայց որեւէ մեկը չի ասում, թե ինչո՞ւ նա չի մեզ է ազատության մեջ լինի:

Երեք՝ Պիստրում, չհաւանում Լեբլոնի ոգին Եւ դարձաբաղնու «դուխը»

Տարադրեք ֆրանսիացի ժամ Բասիլուս Լեբլոնն է, ով դաշնակցության կազմակերպումը, որին էլ դասկանել է այն, նախքան 1797-ին Պավել Առաջինը դաշնակցություն կնքելու իր երկրորդ որդուն՝ իբիսան Կոնստանտին Պավլովիչին, որից էլ ծագում է դաշնակցության անվանումը:

Շուրջ երկու ժամից դաշնակցության կազմակերպումը եւ սկզբում դուրս եկան նախագահների անվանազույգ ծառայողները, ադրբեջանցի Սարգսյանը, հետո Իլհամ Ալիևը, իսկ վերջում Վլադիմիր Պուսինը, ով իր օգնականներից դարձելով, որ նախագահներին տեղափոխող մեքենաները տեղում են, հրաժեշտ ասելուց, սկզբում Իլհամ Ալիևին, նրան անուր գրելով, ադրբեջանցի Սեֆիյանին, որին եւս Պուսինը գրելուց, կրկին՝ անուր: Ադրբեջանցի է ունենում Սարգսյան-Ալիևը ձեռքարկումը, բայց ի սարբերություն գրկախառնությունների՝ ոչ անուր, նախագահները ժողովում են, Պուսինը գոհ է, Կոնստանտինյան դաշնակցության՝ հրաշալի է, Պետերբուրգում եղանակը՝ ես, մի խոսքով՝ բոլորի տարածությունները բարձ են, բացի ՀՀ մամուլի ֆարսուղար Վլադիմիր Հակոբյանից, քանի որ վերջինս հավանաբար այդ դաշնակցության հետ հետ մոտ մեկ ժամ ինտերնետ չի ունենում, որովհետեւ իր twitter-յան էջում տեղեկացնի, որ Սարգսյան-Պուսին-Ալիևի հանդիմանում արդեն իսկ ավարտվել է:

Սա՛ ինչ վերաբերում է արարողակարգին, չնայած մի կարեւոր բան մոռացանք, դաշնակցության մասին, որտեղ բանակցել են նախագահները, մեծ կլոր սեղանի շուրջ Ալիևը նստած էր Պուսինի աջ կողմում, Սարգսյանը՝ ձախ, իրարից բավականին հեռու, ինչը զոնե մեծ ֆաղափականության մեջ նշանակում է, որ հակամարտող կողմերը դեռ շատ հեռու են հակամարտության փոխընդունելի լուծումը գտնելուց:

Ավելի ուշ, Սեֆիյանը հանդիմանել է ԵԱՀԿ Միսսիսիպիի խմբի համանախագահներին եւ ինչպես փոխանցում է ՀՀ նախագահ-

բողջական: Նշանակում է, որ եթե Պուսինը Պետերբուրգ կանչելով եւ առանց ԵԱՀԿ-ի հանդիման կազմակերպելով նախաձեռնում ոչ թե ակտիվ միջոնորդելու, այլ ինֆորմացիոն միջոնորդելու, ադրբեջանցի է փաստեմք, որ Պուսինն իր այս նախաձեռնում, որը կարծես թե միակն էր՝ Պետերբուրգի հանդիմանում հետ կապված, հասավ: Ընդ որում, այն որ Պուսինը հենց ինֆորմացիոն միջոնորդելու խնդիր էր լուծում, ադրբեջանցի է երեք նախագահների համատեղ հայտարարության տեսքի հետեւյալ ձեռքարկումը. «Նախագահները նշանակում իրենց կանոնավոր շփոթումների կարեւոր նշանակությունները եւ դաշնակցության փոփոխությունները են դաշնակցության փոփոխությունները նման (եռակողմ) ձեռքարկով: Հասկանալի է, որ այս ամենը տեղի է ունենալու՝ ի լրումն ԵԱՀԿ Միսսիսիպիի խմբի աշխատանքների, բայց, սկիզբից եւ դարձաբաղնու, այդ ի՞նչ աշխատանք է տանելու ԵԱՀԿ Միսսիսիպիի խումբը, եթե

բոլորի կազմի ավելացման մասին է: Փոխարենն օգտագործվում է խիստ ընդգրկում՝ միջազգային բառը, այն դարձաբաղնու, երբ, օրինակ, ռուս դիստրիբյուցիոն ԼՂ-ում ես համարվում են միջազգային եւ մեզ համար, եւ ադրբեջանցիների: Մնացյալը սահմանափակ ձեռքարկումներ են, որոնք երեւի տեղ են գտնում աշխարհի բոլոր հակամարտող երկրների նախագահների համատեղ հայտարարություններում: Կարեւորն այն է, որ Պետերբուրգը մեզ էր Պուսինին, որովհետեւ Մոսկվայում սահման Միսսիպիի խմբին ի լրումն գործելու՝ հակամարտող կողմերի փաստացի համաձայնությունը, այլ կերպ՝ մանդատ, եւ Պուսինը ստացավ այդ մանդատը, մնացյալը՝ ի լրումն են, այդ թվում Սարգսյան-Ալիևի ձեռքարկումը, որից առաջարկում են ողբերգություն չսարքել, մանավանդ, որ ֆրանսիացիներն օրինակ ողբերգություն չեն սարքում, որ ազգությամբ ֆրանսիացի ժամ Բասիլուսը ռուսների համար դաշնակցության անվանումը, որտեղ շատ սարիներ անց Ռուսաստանի նախագահը չի ցանկանալու սեղանը նստել ֆրանսիացու հետ, թեկուզ բանակցային, չնայած ռուս դիվանագետներից մեկը ռուսաստանյան լրատվամիջոցներին հայտնել է, որ նախագահները նաեւ ճաշել են Կոնստանտինյան դաշնակցության մեջ լինի:

ՈՒՌԲԵՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱԼ

Մոսկվա

Անկեղծ ասած, մտփու անգամ... Անկեղծ ասած, մտփու անգամ... Անկեղծ ասած, մտփու անգամ...

ղել ու խոսել Ղարաբաղի խնդրի... Ղեկավարվելով Ղարաբաղի խնդրի... Ղեկավարվելով Ղարաբաղի խնդրի...

դեռևս խոսելով Ղարաբաղի... Ղեկավարվելով Ղարաբաղի... Ղեկավարվելով Ղարաբաղի...

Ամենահեռը ուրիշին մեղադրելն է

Սիրելի ԱԶԳականներ, ո՞րն է մեր... Սիրելի ԱԶԳականներ, ո՞րն է մեր... Սիրելի ԱԶԳականներ, ո՞րն է մեր...

մություն ունեցող ժողովրդի ներկա... մություն ունեցող ժողովրդի ներկա... մություն ունեցող ժողովրդի ներկա...

անկախամալուց հետո երկրի բախ... անկախամալուց հետո երկրի բախ... անկախամալուց հետո երկրի բախ...

ՌԴ ԱԳՆ լուսաբանական
Վերականգնողիչ Ս. Չախարովայի
Քաղաքավարի նամակ

Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա...

Սակայն ես հիանալի հասկանում եմ... Սակայն ես հիանալի հասկանում եմ... Սակայն ես հիանալի հասկանում եմ...

Ես Ձեզ չեի գրի այս նամակը... Ես Ձեզ չեի գրի այս նամակը... Ես Ձեզ չեի գրի այս նամակը...

Որդես Չախարովայի Սարիա... Որդես Չախարովայի Սարիա... Որդես Չախարովայի Սարիա...

Եվս մեկ բան: Երբ Նոյեմբերի 20-ին... Եվս մեկ բան: Երբ Նոյեմբերի 20-ին... Եվս մեկ բան: Երբ Նոյեմբերի 20-ին...

Իմ սուրբեկնաբան կարծիքով... Իմ սուրբեկնաբան կարծիքով... Իմ սուրբեկնաբան կարծիքով...

Վերջում ուզում եմ ասել... Վերջում ուզում եմ ասել... Վերջում ուզում եմ ասել...

Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա...

Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա...

Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա...

Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա...

Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա...

Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա... Չախարովայի Սարիա Վաղդիմիրովնա...

ՍԱՌԱ ՉՈՐԲԱՆՆԵՐ

Նյու Յորք

Ամենայն հավանականությամբ այս սարի առիթով տեղի է ունենում գրանցել Հայոց ցեղասպանության թաղամասի գործում եւս մեկ կարեւոր հաղթանակ: Օգոստոսի 4-ին Կալիֆոռնիայի 9-րդ մարզի դաշնային վերահսկող ղեկավարները լավելու է Հայոց ցեղասպանության գործերի երեք ժառանգորդների հայցը ընդդեմ Թուրքիայի կառավարության, որով վիճարկվելու է «Ինջիրլիֆ» ամերիկյան ռազմաբազայի հողատիրոջ մասկարավորությունը:

Մեղադրվող կողմը թուրքական ղեկավարներին բանկեր են՝ «Կենսոնական» եւ «Զիրաթ բանկասի»-ն, ուր թաղվել են Արեւմտյան Հայաստանի հայ բնակչությանը ղազարաբազայի ամերիկյան ստորաբաժանի սեփականության վերաբերյալ բազմաթիվ փաստաթղթեր:

Ինջիրլիֆի ուրվականները հանգիստ չեն ալու

«Զիրաթ բանկասի»-ն Թուրքիայի ամերիկյան բանկերից է, հիմնվել է Օսմանյան կայսրությունում՝ 1863-ին: Կոստանտնուպոլիսից հեռու այս բանկում կատարվել են հայերի հողային սեփականության, նրանց լիազորված գույքի յուրացման անհաճախ փորձերը: Ի բարեբախտություն ամերիկահայ հայցվորների, այս բանկերն իրենց մասնաճյուղերն ունեն ԱՄՆ սարածում, ինչը հեշտացրել է դասական հայցի հարուցման գործը:

Ըստ գործող միջազգային օրենքի, որի կիրառման դատարանություն է ստանձնել ԱՄՆ, որտեղ երկիր կարող է վիճարկել մեկ այլ երկրում գտնվող անձանց գույքի կամ հողատիրոջ ամորթի սեփականացումը այն դեպքում, եթե՝ այդ գույքը յուրացվել է բռնության, վանդալիզմի կամ ցեղասպանության հետեւանով:

Հայտնի ամերիկահայ իրավաբան, 2005-ին «Նյու Յորք Լայֆ» ամսագրական գործակալության դեմ դասական գործը շահած Վարդգես Եղիայանի կարծիքով, «Ինջիրլիֆ»-ի ռազմաբազան սարհինը շարունակ դարձել է Թուրքիայի կողմից Ամերիկային ճնշելու ազդեցիկ միջոցներից մեկը: «Այդ հողերն ամբողջությամբ հայերուն կդադարանան, հոն երդեր են Ադամայի հայերի անառնոցները, եկեղեցիներն ու դպրոցները, որոնք Թուրքիո կառավարությունն ամորթին գավթած է», հայտնել է նա:

Պատմությունը վկայում է, որ հայերի սեղանականության ընթացքում օսմանյան կառավարությունը 1915-ին ընդունել է այսպես կոչված՝ «Լիալ գույքի» մասին օրենք, որով փորձել է օրինականացնել ցեղասպանության ենթարկված արեւմտահայության ունեցվածքի գավթումը: Սակայն 1920-ին հաղթանակած սերունդներին եւ Թուրքիայի միջուկ փոխադարձ համաձայնությամբ կնքված Սեւրի թղթի մասով 144 հողվածով, այդ օրենքը ուժը կորցրած է համարվել, ավելին՝ արգելվել է Թուրքիային նման օրենքներ ընդունել ամառային: Նույն սարում այս դրույթը դաշնագրանվել է նաեւ ԱՄՆ նախագահ Վուդրո Վիլսոնի իրավաբար վճռում եւ երեք սարի հետ՝ Լոզանի թղթի մասով:

Չինալ երկիր մեր Կիլիկիո այդ գողտրիկ անկյունը նշանավոր է եղել իր հեկտարավոր թեղերի այգիներով, ինչն էլ թայմանավորել է այդ սարածքի անվանումը. թուրքերն ինչի նշանակում է թուրք:

Դասական հայցի մեկնարկը սրվել է դեռ 2010 թ-ից: Ադամայի երեք ընտանիքների ժառանգորդներն, ի դեմս ԱՄՆ ֆաղափաղներ՝ Ռիսա Մահդեյանի, Անայիս Հարությունյանի (Կալիֆոռնիա) եւ

Ալեքս Բաբայանի (Վաշինգտոն), դասական թայմարի մեջ են արդեն վեց սարի: Այս անձանց մոտ թաղանթվել են 30-ից ավելի փաստաթղթեր, որոնք հավաստում են «Ինջիրլիֆ» հողային սարածքի նկատմամբ իրենց իրավասությունները: Եվս 13 հայ ընտանիքների հայցեր են կցվելու գործին, որով կամբողջացվի «Ինջիրլիֆ» ողջ սարածքի նկատմամբ հայերի թաղանթագրությունը: 2013-ին դասական հայցը հարթել էր առաջին ասյանի դասարանում, սակայն զուտ ֆաղափական նկատառումներով վճռի կիրառումը կատարվել է: Սակայն ամերիկյան գերագույն դատարանում վերջերս Ավստրիայի դեմ նմանատիպ մի հայց է ցահել, ինչը հայկական կողմը որդես նախադեղ է օգտագործելու օգոստոսյան լսումների ժամանակ:

Պենսաղանը Թուրքիայում «Ինջիրլիֆ» ռազմաբազան վարձակալել է 1951-ին: Թուրքիան ամեն սարի ԱՄՆ կառավարությունից ստանում է միլիոնավոր դոլարների վարձավճար այդ սարածքների ցահա-

աորող փրստոնյաների եւ Շիա մահմեդականների դեմ ԻՊ-ի կատարած գազանությունները: Իսկ դրա համար ժամանակ է թաղանթվում: Որքան: Հայտնի չէ: Մի բան հստակ է, որ այլեւս ոչ մի օր ու ժամ Թուրքիան չտես է հանգիստ գտնի հայ ժողովրդի նկատմամբ գործած հանցանքի համար իրեն ուղղված մեղադրանքներից: Լինի դա ճանաչման ձեւով, ինչպիսին՝ Բուրդեթթագի որոշումն էր, կամ իրարահաղորդ դասական գործերի սեւով, որոնք տեղի է Դամոկլյան սուրի թես մշտաթես կախված լինեն Թուրքիայի գլխին:

Սիյուռը, այս առումով ցաս ավելի գործնական է: Նրանք հոգնել են սղասելուց: Բացի դա, Սիյուռում ձուլման դրոցեսը արագ է ընթանում եւ վախ կա, որ սերնդե-սերունդ թայմարի ջիղը կթուլանա: Այսօր սարթեր երկրների դասարաններում Թուրքիայի դեմ ներկայացվող սիյուռափայության հայցերի թիվը հասնում են 30-ի: Սակայն հայ մասնագետներն այս իրավիճակը համարում են

գործնական համար: Այստեղ է գործում ԱՄՆ ռազմաօդային մորթի Էսկադրիլիան: 3320 սար սարածքի վրա կա հյուրանոցների, իրավանդանոցների, ասմանթու-ժարանների, Pizza Hut եւ Starbucks բիզնեսի հսկա համակարգ, իր երկու հազարի հասնող սղասարկող աշխատակազմով: Այստեղ է սեղանթված ՆԱՏՕ-ի հարավային հրամանատարության ԱՄՆ 39-րդ ավիաբազան: Հայցվորները թաղանթում են թուրքական կողմից 63 միլիոն դոլարի փոխհատուցում:

Հայոց ցեղասղանության վնասի փոխհատուցման իրավական թայմարի հարթությունում այժմ երկու ճակատ է ձեւավորվել՝ ղեկավար եւ մասնավոր: ՄԱԿ-ի միջազգային փրեական դասարան Թուրքիայի դեմ Հայաստանի հայցը դեռ սղասում է ղաշես աշխարհափաղափական ժամանակների գալում, ինչը, ցավով, դասելով այսօր սրող իրավիճակից, Ասված չանի, որ սեղի էլի մեկ հարյուրամյակ կամ մինչեւ՝ «աշխարհի վերջը»: Համենայն դեպս, Հայոց եղեռնի 100-րդ սարելիցի միջոցառումների ժամանակ հնչած ղաղանթագրության դասական գործընթացի մասին ոգեւորիչ հավաստագրումներն, այսօր, ավելի ֆան մեկ ու կես սարի անց, լրության են մասնված:

Ձավ լիցի, խոսքս ամենեւին նղասակ չունի սվերել այն հսկա աշխատանքը, ինչն արվում է այդ ուղղությամբ հայ միջազգային իրավունքի մասնագետների կողմից: Ամենահավանական ժամկետը թերես գուգահեռելն է Հայոց եղեռնի եւ Ձեսաթի ու սիրհաղայության դեմ «Իսլամական ղեսության» իրագործած ցեղասղանության գործով միջազգային դասարան դիմելու հայցերը: Մանավանդ, որ ԱՄՆ որդես ցեղասղանություն է որակել եղդիների, Սիրիայում

վնասվածք եւ կարծում, որ մասնավոր ղաղանթագրությունը լուրջ վնաս կհասցնի ՀՀ ղեսության անունից սրվող փրեական գործին:

«Ես խորհուրդ կսայի որ Հայաստանը չդիմի միջազգային դասարան», ասում է Վարդգես Եղիայանը, «դասական համակարգը միայն խրախուսում է մեղադրանքների փոխանակում եւ թույլ չի սալի, որ հայցերը արդյունավես ու շուտափոյթ կերթով ավարսվեն»: Ամերիկահայ իրավաբանի կարծիքով, «ավելի նղասակահարմար է որդեսզի Սիյուռը սկսի դասական մեղադրանքները, իսկ Հայաստանը հանդես գա որդես երրորդ կողմ՝ Սիյուռի եւ Թուրքիայի միջուկ: Հայաստանն ընդդեմ Թուրքիայի միջազգային դասը, թուրք ազգայնականների եւ ազերիների դրոմամբ, կարող է վերածվել Հայաստանի դեմ միջազգային Ձիրհաղի հրահրման: Թուրքիան կարող է էլ ավելի սասկացնել ճնշումները թույլ Հայաստանի նկատմամբ: Իսկ Սիյուռի դեմ Թուրքիան անգոր է, ֆանգի սիյուռափայերը ուժեղ եւ ազդեցիկ երկրների ֆաղափաղներ են», մեր գրույցում նշեց նա:

Գալով «Ինջիրլիֆ» դասավարությանը, կարեւոր է հասկանալ հետեյալ փաստը, որ օգոստոսյան լսումների հաղթանակի դեմում, երբ ամերիկյան դասարանը ընդունի Հայոց ցեղասղանության ղաշճառով ԱՄՆ ֆաղափաղների ժառանգական իրավունքի վերականգնումը, այն կարող է գորել ազգակ հանդիսամալ կարճ ժամանակում Սղիսակ սան կողմից Հայոց ցեղասղանության ճանաչման գործում: Կարծես բոլոր ճանաղարհները սանում են դրան: Աղա թե ինչ կարող է ղաշահել, երբ գերերության եւ Հայ դաշի ցահերը ինչ-որ սեղ, ինչ-որ ղաղի հանընկնում են:

Ռոբերտ Ֆիսքը՝ Թեղիլրյանի մասին

«Գարդիան» անգլիական թերթում սղագրված «Հրույցս Սողոմոն Թեղիլրյանի որդու հետ» վերնագրով հողվածում, մեծահամբավ լրագրող Ռոբերտ Ֆիսքը մանրամասներ է ներկայացնում Թալեաթ փաշային սղանած հայորդու հետագա ճակատագրի մասին:

Սողոմոնը երկու որդի է ունեցել, երկուսն էլ ծնված Հարավսղաղիայում, որսեղ նա Գերմանիայում ազատ արձակվելուց հետո աղաստան էր գսել: Ավագ որդին մահացած է, կրսերը այժմ 86 սարելան, աղորում է Մ. Նահանգներում: Ֆիսքը հեռախոսային գրույց է ունեցել նրա հետ: «Տեսել եմ այն ասրճանակը, որով նա սղանել էր Թալեաթ փաշային: Երբ գերմանացիները մսան Հարավսղաղիա, նա այդ ասրճանակը գցեց Դանուբ գետը: Իրեն մահվան կղասաղարսեին, եթե նման ասրճանակ գտնեին նրա մոտ», ղաշմել է նա, նշելով, որ թերթի էջերում չհայտնվի իր ինֆուլույնը, գգուլության նկատառումներով:

«Նա ցաս ազնիվ, համեստ, համարյա ղարգամիս անձնավորություն էր: Զչախոս էր, դժվարանում էին նրա բերանից բառերը դուրս բերել: Սիլում էր բանասեղծություններ գրել եւ ցաս լավ նկարում էր: Տարը սարելան էի, երբ ինձ ղաշմեց Թալեաթին սղանելու մասին: Հետագայում ղարգեցի, որ նա դրանից առաջ մի հայ դավաճանի էլ էր սղանել Սսամբուլում, ով Տեղասղանության օրերին հողուտ թուրքերի էր ծառայում: Նրա անունը Հարություն Սկրիչյան էր», ղաշմել է որդին:

Թեղիլրյանը 1914 թվի հունիսին Սերբիայում է եղել, իր 2 եղբայրների հետ: Մայրը եւ ավագ եղբայրը՝ Վագգեներ սղանված են եղել Տեղասղանության ժամանակ:

«Հայրս միացել է Անդրանիկ Օգանյանի բանակին: Ինձ մոտ մի նկար է ղաղիղանվել, որսեղ նա մորթուց կարված փափախ է կրում, կրծքին էլ փամփուլոցներ ցարված: 1917-ին հայրս հանդիղել է Թեղիլիսիում աղորող Անահիտ անունով մի հայուհու, ով դառնալու էր իմ մայրը: Մեծ դժվարությամբ Անահիտին եւ իր փրջը թույլարսել են Մարսել (Ֆրանսիա) մեկնել: Հայրս, որ այդ ժամանակ սեղափոխվել էւ Զիլվելեդում էր (ԱՄՆ) աղորում, թողնելով իր գործը՝ Մարսել է մեկնել եւ ամուսնացել Անահիտի հետ: Այնուհետեւ որոշել են դարձյալ Հարավսղաղիա սեղափոխվել: Այնսեղ նա սուրճի առեսրով է գրաղվել, մինչեւ որ Երկրորդ աշխարհամարտից հետո, Տիսրի իշխանության գալուց հետո իր կոմունիստ գործընկերը ազատել է նրան աշխատանքից:

Դրանից հետո նա Մ. Նահանգներում է անցկացրել իր կյանքի մնացած օրերը մինչեւ 1960 թվականը, երբ մահացել է ուղեղի ուռուցիցից: Կիըն՝ Անահիտը (մայրս), մահացել է 1979-ին: Թաղված են Ֆրեզոնոյում (Կալիֆոռնիա) գտնվող «Արարատ» գերեզմանատանը: Հողաթուրքի վրա հայկական ոսկեծույլ արծիվն է, ճանկին Թալեաթը ներկայացնող մի օձ բռնած»:

Նողվածի հակիրճ բովանդակությունը ղաշարատից՝ Ս. Օ.

ՀԱԿՈՒ ԱՍՏՐՅԱԼ

Կողմնակցություն Բորնհոլմ-Պրահա

Արցախի անկախության 25-ամյակը Դանիայում Հայաստանի դեսպանատանը

Հունիսի 16-ի երեկոյան Դանիայում Հայաստանի դեսպանությունում տեղի ունեցավ Լեռնային Ղարաբաղի անկախության 25 ամյակին նվիրված ընդունելություն, որին մասնակցում էր աշխատանքային այցով Կողմնակցությունում գտնվող ԼՂՀ արտոնառնության Կարեն Միրզոյանը:

Նախ Դանիայում Հայաստանի դեսպան Հրաչյա Աղաջանյանը դեսպանության, Դանիայի ու Նորվեգիայի հայկական համայնքների անունից ողջունելով Արցախի արտոնառնության 25-ամյակը, որ հասցնում էր աշխատանքային այցով Կողմնակցությունում գտնվող ԼՂՀ արտոնառնության Կարեն Միրզոյանը, նախապես արգելափակում էր անկախության 25-ամյակը, որ հասցնում էր աշխատանքային այցով Կողմնակցությունում գտնվող ԼՂՀ արտոնառնության Կարեն Միրզոյանը, նախապես արգելափակում էր անկախության 25-ամյակը, որ հասցնում էր աշխատանքային այցով Կողմնակցությունում գտնվող ԼՂՀ արտոնառնության Կարեն Միրզոյանը:

Այնուհետև Արցախի արտոնառնության իր ելույթում նշեց, որ նախապես օրագրել էին տարբեր միջոցառումներով նշել Արցախի անկախության 25 ամյակը, այդ թվում ձեռնարկներ էին նախատեսված սփյուռքում, ու թեև ամբողջական իրադրությունների դասառնակ էր օրագրել չէր, սակայն արգելափակում էր անկախության 25-ամյակը, որ հասցնում էր աշխատանքային այցով Կողմնակցությունում գտնվող ԼՂՀ արտոնառնության Կարեն Միրզոյանը:

ՀԱԿՈՒ ԱՍՏՐՅԱԼ Կողմնակցություն Բորնհոլմ-Պրահա

Փ առ Լասոնու դաստիարակում հերկվեցին այն խոսակցությունները, թե իբր Հանրապետության հրապարակում, երբ Հոնոնու դաստիարակում ու Աննային հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդը էկոնոմիկ արտոնառնություն կմասնակցեց, հրապարակ մուսթր սոմետով է լինելու: Փոխարենը հայտնի դարձավ, որ Պաղը, երբ այցելի խոր Վիրապ, այնտեղից աղավաղներ է բաց թողնելու դեղի Արարա:

Գուցե տեղ հասնեն, եթե Պաղը է բաց թողնում, հաստատեց իր հասանելի, համեմատյալորոշող աղավաղները Արարա վերադառնալու գեներալի հիշողություն ունեն, այդ առումով տարբերվում են մարդկանցից, որոնց դարազայում, եթե բոլորը ճանապարհները տանում են՝ Հոնոն, աղա աղավաղների դարազայում բոլոր ճանապարհները տանում են Արարա:

Բայց ոչ Պաղի. նա մարդ է: Հայաստանից հեռո, որտեղ Ֆրանցիսկոս դաստիարակը կլինի հունիսի 23-25-ը, նա կայցելի Լեռնային հանրապետության միջազգային օրվա առթիվ նա կմնա հունիսի 25-31-ը: Ի դեպ, Երիտասարդության միջազգային օրը կաթողիկոսների ներկայիս ֆահանայադեպի թերևս աննախնդիր տներին է, քան որ նա՝ որտեղ Պաղ իր առաջին ուղևորությունը Վաշիկանից էր Իսայիայից դուրս՝ կատարել է հենց այդ օրվա հետ կապված՝ Բրազիլիա, 2013-ի հունիսին: 2014-ի մայիսին Պաղը այցելեց Խուսայելի Հորդանան, նույն տարվա օգոստոսին՝ Հարավային Կորեա, սեպտեմբերին՝ Ալբանիա, նո-

ռաջինն են ընդունել ֆրանսուսները: Ցեղասպանության մասին էլ, կարծում են, կարիք չկա հարցեր ուղղելու, քան որ ըստ աննային Ծիծեռնակաբերդի սնորհությունն արդեն իսկ արծաթափայլ եղանակով է նախադասարարել հասակ Ֆրանցիսկոս դաստիարակի համար, որդեսգի վերջինս այն սնկի հուսահատալիքով:

Այնուհետև, հաշվի առնելով որ Պաղը գիտի որ մեծ առաջինն են ֆրանսուսները ընդունել, որ ցեղասպանվել են, երբ նրանք Արարա մարզից էր մեծ դեղի Արարա աղավաղներ բաց թողնել, նախապես էր ֆրանցիսկոս դաստիարակը մեծ մասին աննային գիտի: Մեր էր մեծ երկիր: Իսկ մեծ, ինչ գիտեմ Վաշիկանի մասին, շատ քիչ բան, բացի նրանցից, ովքեր կարողացել են անառաջին մեծ օրը՝ ոչ անբողջությամբ անցկացնել Վաշիկանում էր անբողջ ֆաղափողությունը վազով են անցել, քան որ տեղի ժամանակով, ճիշտ կետագիտելի մեծության բոլոր 6 դարասները փակվում են, ու ով չի հասցրել դուրս գալ, ստիպված է գիտել սրբերից մեծի արձանի կողմին, եթե իհարկե Պաղի անվանությունն աղախվող աշխարհի աննային քանակի զինվորները՝ շվեյցարական գվարդիականները չհայտնաբերեն ու չհանեն զբոսաբերական հասակ սոցիալիստի միջնադար, երբ Վաշիկանը կրկին կբացի իր դարասները:

Հենց զբոսաբերականներին, քան որ Վաշիկանում՝ այս տարվա հունվարի դրությամբ աղախ է 13 գվարդիական ընտանիք, որոնցում մեծանում է՝ մինչև 10 տարեկան 17 երեխա: Նրանք բոլորն էլ իրար դեմով ճանաչում են, ճիշտ է՝ ընտանիքներով ֆաղափող դուրս չեն գալիս, քան որ ընտանիքների հայրերը Պաղի գվարդիականներն են: Ընդհանուր առմամբ Պաղն ունի 133 գվարդիական, որոնցից փաստորեն 120-ը կամ անորի են, կամ այրի, կամ... Վաշիկանում այդ մասին չեն խոսում, սակայն միայն չեն խոսում: Անուսնացած գվարդիականներից օրինակ Մարտիկ Ռիտին, ում դաս էլ, հորեղբոր որդին էլ գվարդիական են եղել, այն երջանակին է, որ իր աղախ լեռնի կնոջը՝ Մագդալենա Վոլինսկայի հետ ծանոթացել է Վաշիկանի Առաջադեպի տարածարի բակի բռնկված դարասների մոտ, որից հետո նրան անուսնացել են, ունեն երկու դուստր՝ Մելանին և Մարիսյան, որոնց կնիք է անձամբ նախկին Պաղ՝ Բենեդիկտոս 16-րդը:

Պաղն ու գիտի

Հեսարական է, որ երբ Պաղի գվարդիականները դարասներ ծառայել նրան, աղա անմիջապես կզրկվեն Վաշիկանի ֆաղափողությունից ու Վաշիկանում աղախ իրավունքից, բացառությամբ Վաշիկանում ծնված երեխաները, սակայն վերջին ժամանակներում նման նախադեպ չկա: Բանն այն է, որ Վաշիկանում հիվանդանոց չկա, որտեղ կարող են երեխաներ ծնվել, այսինքն, օրինակ, գվարդիական Մարտիկ կինը՝ Մագդալենան իր երկու աղջիկներին էլ ունեցել է Հոնոնում, որին Վաշիկանը կապված է Սուրբ Պետրոսի հրապարակով: Այսինքն փոքրիկ Մելանիի և Մարիսյայի մուսթր՝ աղախի եղել է Հոնոնից՝ Վաշիկան՝ Սուրբ Պետրոսի հրապարակով... Երջանակ մարդիկ:

Բացի գվարդիականներից, Վաշիկանն ունի նաև շատ հազար ֆաղափող: Ի դեպ Վաշիկանի ֆաղափողությունն ստանալու համար մեծ է այնտեղ աղախի և աղախներ, ու քան որ այնտեղ աղախի և աղախները համար մեծ է կամ գվարդիական լինել, կամ հոգեւորական, աղա... Վաշիկանը աղախի միակ մեծությունն է, որը գրանցված է ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ում՝ որտեղ համապատասխան մասնակցությունը ժամանակներից մասնակց: Սա ոչ այնքան ֆաղափողություն է, որքան ֆաղափողությունն աղախի, որ Վաշիկանը աղախի միակ երկիրն է, որտեղ չեն կիրառում մուսթր էլ ելը հաս-

տանող կնիքներ: Սա նախապես է, որ Վաշիկան այցելողները իրենց անձնագրերի կնիքով չեն կարող հաստատել իրենց այցելությունը, ինչպես օրինակ Լուսի այցելողների անձնագրում չի նշվում, որ այցելել են Լուսի: Ի դեպ, եթե որտեղ էր այս ամառ այցելել Վաշիկան, աղա նախապես դարասներից ներս անցնելը մի լավ կերտի Հոնոնում, քան որ Վաշիկանում մեկերկու արձարան կա միայն, որտեղ հնարավոր չէ կուս ունել: Իրենք վաշիկանցիները սնվելու համար հիմնականում գնում են Հոնոն, փոխարենը հոնոնացիները գալիս են Վաշիկան, որտեղից տեղի փոստով ուղարկել իրենց նամակներն ու կարեւոր փաստաթղթերը: Բանն այն է, որ Վաշիկանի փոստը համարվում է աղախի աննային աննային աննային: Այսինքն, եթե դուր Վաշիկանի փոստով Աստուծոն նամակ հղեմ, ու խնդրեմ, օրինակ, հարյուր եվրո, աղա նամակը հաստատեց իր հասանելի, գուցե դասախան էլ ստանալ ֆեռ, անուսն: Եվրոն Վաշիկանի դաստիարակական դրամն է: Երբ է, Վաշիկանն ունի իր խորհրդանիշերով մեծադական եվրոներ, որոնք, քան որ ֆիչ են թողարկվում, համարվում են խիստ հազվագյուտ ողջ եվրոդալում:

Վաշիկանյան եվրոն եվրոդալում հազվադեպ է հանդիպում, բայց այ գիտի Վաշիկանում հազվադեպ չէ: Ալկոհոլի այս տեսակն օգտագործելու առումով Վաշիկանն աղախի անառաջին երկիրն է: Բանն այն է, որ Վաշիկանում մեկ շաբաթ հազվադեպ խմում են ավելի շատ գինի, քան աղախի որտեղ այլ երկրում: Սուրբ

ֆաղափող մեկ մարդը խմում է տարեկան 54 լիտր գինի:

Ի դեպ, այստեղից թեմալոր խոսք կա՝ «Խմել, ինչպես Հոնոնի դաստիարակ»: Այս խոսքը գալիս է Պաղ Բենեդիկտոս 12-րդից, ով ըստ վկայությունների աննային խմող էր և «կարողանում էր ավելի շատ խմել, քան հինգ կարգի մալուներ միասին»:

Ինչ վերաբերում է Ֆրանցիսկոս դաստիարակին, աղա 2014-ի աղախին, երբ Ֆրանցիսկոս դաստիարակը հանդիպեց Բրիտանիայի թագուհի Եղիսաբեթին, վերջինս Պաղին ի թիվս այլ նվերների նվիրեց նաև... մեկ շաբաթ փակված իսկական Balmoral: Հազվադեպ թագուհին Պաղին նվիրեց մի այնպիսի բան, որը Պաղը չի սիրում: Բայց եթե անգամ նա վիսկի չի սիրում, գինի հաստատ սիրում է: Բանն այն է, որ Ֆրանցիսկոս դաստիարակը, որի ոչ սուրբ անունը՝ Խորխե Մարիո Բերգոլիո է, իսպանական արմատներ ունի, չնայած ծնվել է Արգենտինայում: Նրա նախնիները Իսպանիայի՝ Պյեմոնտա շրջանից են, որը հայտնի է իր գիտնորություններով: Պաղի դաստիարակը Բերգոլիոն, աղախ է Պյեմոնտա շրջանի Պորտալուսո դը Ասի բնակավայրում էր ունեցել է սեփական խաղողի այգիները՝ թողարկելով իր կարմիր գինին, որը կոչվում էր Գրինոյի (համանուն խաղողի սորտից): Ի դեպ, իսպանական մամուլը հաճախ է Պաղին կոչում Գրինոյի մայր: Գինու հանդեպ Պաղի հասակ վերաբերումները աղախուցվում է նաև այն հանգամանակով, որ Ֆրանցիսկոսն առաջին Պաղն է, ով իր սեփական գինին է թողարկում: Ընդ որում՝ ինչպես սոցիալական, այնպես էլ կարմիր, որոնք առաջին անգամ 2013-ին ներկայացվեցին Պաղի նստավայրերից՝ Castel Gandolfo-ում: Պաղի գիտնորական ընկերությունը հայտնի է, որ ներմուծում է սոցիալական խաղողի՝ հազվադեպ սրբախանու սուրբ և կարմիր խաղողի կրկին հազվադեպ հանդիպող չեզանգեղ երեխաները:

Այնուհետև Ֆրանցիսկոս դաստիարակը հանգիստ կարելի է հարցեր տալ՝ հայկական գինու մասին, եթե իհարկե նա գիտի, որ Հայաստանը ոչ միայն Արարաին հեռավոր մայրն է, առաջին ֆրանսուսներն և Ցեղասպանություն տեսած ժողովրդի և սուրբ Նարեկացու երկիրն է, այլև գինու հիմնավոր հայրենիքը:

ՀԱԿՈՒ ԱՍՏՐՅԱԼ

ԱՆԱԳԻՏ ԳՈՒՍԵՓՅԱԼ

Պեճուհի

«Շվեյցարիա-Ֆայասան խորհրդարանական խմբի նախագահներից մեկը երկու տեսությունների միջև նաև սնտեսական հարաբերությունները զարգացնելն է, մեր հեռավորագրությունը հայտնում է հունիսի 23-ին Երևանում ուղեւորվող Շվեյցարիա-Ֆայասան խորհրդարանական խմբի գլխավոր ֆուրստլար Սարգիս Շահինյանը: «Առաջին անգամ չէ, որ փորձում ենք այս ոլորտում առողջ ուժերն ակտիվացնել, որոշուցի առաջին հերթին կարողանանք բարելավել սնտեսական հարաբերությունները միջուկային հարաբերություններում: Շվեյցարիան եւ Ֆայասանը շատ թույլ առեւտրային հարաբերություններ ունին: Նույնիսկ 30 միլիոն դոլարի չի հասնում Շվեյցարիայից Ֆայասան, 6 միլիոն դոլարի՝ Ֆայասանից Շվեյցարիա արտահանումը, ինչը 10-ից մինչև 100 անգամ ավել է, քան Շվեյցարիան Ադրբեյջանի հետ ունի եւ ավելի ավել, քան Թուրքիայի հետ ունեցածն է: Ֆայասանի բյուջեն հզորացնելու միջոցներից մեկը սնտեսական հարաբերությունները զարգացնելն է, մասնավորապես ստեղծագործական հնարավորությունները բարելավելը: Այսինքն՝ հոս խումբն ենք արտաքին սնտեսական փոխանակության թե՛ որակի, թե՛ քանակի, առավելագույնի դասընթացների մասին»:

Շահինյանը հարցրեց, թե Ֆայասան մեկնում է Շվեյցարիա-Ֆայասան խորհրդարանական խմբի համադասարան Դոմինիկ դե Բուանի ուղեկցությամբ: Նա նաև Շվեյցարիայի խորհրդարանի՝ Ազգային խորհրդի փոխնախագահն է, «Շվեյցարիայի խորհրդարանի սնտեսական համաձայնագրի կարտերազույն անդամներն ենք մենք, մի անձնավորություն, որ սնտեսական հարաբերությունների մեջ մեծ փորձ ունի, ի միջի այլոց հենց այնպիսի ոլորտներում, որ Ֆայասանի համար մեծ կարևորություն ունեն. նա ձեռնարկում սուրիզմի շվեյցարական ընկերությունների ասոցիացիայի

Շվեյցարիա-Ֆայասան խորհրդարանական խումբը սնտեսական ակտիվություն է ակնկալում

ընկերություն է սրվում, ու նախարարն առաջին հարցն ուղղում է հյուրին՝ ասելով՝ շատ զոհ ենք, որ եկաք, մեզ այցելեցիք՝ ի՞նչ կարող եմ անել ձեզ համար, ի՞նչ կառաջարկեմ: Շահինյանը հարցնում է, բայց նաև Ֆայասանի իշխանությունների, մասնավորապես՝ գյուղատնտեսության, սնտեսության նախարարություններում արդեն ժամադրություններ ունեն: Շեքսում է, թե դասընթացն են մոտեսել, որ երկու երկրների չօգտագործվող հնարավորությունները գործի դրվեն, սակայն բուն ցանկությունը լիարժեք չէ Ֆայասանից:

«Արդեն 2014-ին Շվեյցարիայի սնտեսության նախարարության արտաքին հարաբերությունների գործակալության ղեկավար դեպարտմենտի Լիվիա Լոյի դասընթացի կազմում ընդգրկված լինելով, ծանոթացանք, սենսիվեցանք Ֆայասանի գաղափարները: Այժմ ուզում ենք հասկնալ, թե 2014-ի այցից հետո ի՞նչ արվեց: Սա լիարժեք մեր հարցադրումներից մեկը այդ նախարարություններին, սակայն ուզում ենք գիտնալ նաև, թե իրենք ո՞ր ոլորտներում են դասընթաց ջանք քաշում, որ դանդաղընթաց այս իրողությունը փոխվի: Օրինակ գյուղատնտեսության մեջ այստեղից դիստրիբյուցիոն առաջին ղեկավարներն ենք մենք, հասկալիս այդ գործողության, գիտնործության ոլորտների առումով: Ուզում ենք հասկնալ՝ ի՞նչն է դասընթացը, որ այն ոլորտներում, ուր Ֆայասանն այսօր շատ քիչ ունի, չկա ընթացք, գաղափար, միտք: Եթե կա, ապա մինչև այսօր շատ թույլ ձևով գործածվեց: Տնտեսության նախարարությանն ուզում ենք նաև հարց տալ, թե իրենք ինչ են ակնկալում Շվեյցարիայից, արդյո՞ք նախապես են այդ ոլորտները, ինչից կարող են օգտվել: Յուրաքանչյուր միջոցով, երբ շվեյցարացուն սի-

րուն ընդունելություն է սրվում, ու նախարարն առաջին հարցն ուղղում է հյուրին՝ ասելով՝ շատ զոհ ենք, որ եկաք, մեզ այցելեցիք՝ ի՞նչ կարող եմ անել ձեզ համար, ի՞նչ կառաջարկեմ: Շահինյանը հարցնում է, բայց նաև Ֆայասանի իշխանությունների, մասնավորապես՝ գյուղատնտեսության, սնտեսության նախարարություններում արդեն ժամադրություններ ունեն: Շեքսում է, թե դասընթացն են մոտեսել, որ երկու երկրների չօգտագործվող հնարավորությունները գործի դրվեն, սակայն բուն ցանկությունը լիարժեք չէ Ֆայասանից: «Արդեն 2014-ին Շվեյցարիայի սնտեսության նախարարության արտաքին հարաբերությունների գործակալության ղեկավար դեպարտմենտի Լիվիա Լոյի դասընթացի կազմում ընդգրկված լինելով, ծանոթացանք, սենսիվեցանք Ֆայասանի գաղափարները: Այժմ ուզում ենք հասկնալ, թե 2014-ի այցից հետո ի՞նչ արվեց: Սա լիարժեք մեր հարցադրումներից մեկը այդ նախարարություններին, սակայն ուզում ենք գիտնալ նաև, թե իրենք ո՞ր ոլորտներում են դասընթաց ջանք քաշում, որ դանդաղընթաց այս իրողությունը փոխվի: Օրինակ գյուղատնտեսության մեջ այստեղից դիստրիբյուցիոն առաջին ղեկավարներն ենք մենք, հասկալիս այդ գործողության, գիտնործության ոլորտների առումով: Ուզում ենք հասկնալ՝ ի՞նչն է դասընթացը, որ այն ոլորտներում, ուր Ֆայասանն այսօր շատ քիչ ունի, չկա ընթացք, գաղափար, միտք: Եթե կա, ապա մինչև այսօր շատ թույլ ձևով գործածվեց: Տնտեսության նախարարությանն ուզում ենք նաև հարց տալ, թե իրենք ինչ են ակնկալում Շվեյցարիայից, արդյո՞ք նախապես են այդ ոլորտները, ինչից կարող են օգտվել: Յուրաքանչյուր միջոցով, երբ շվեյցարացուն սի-

րուն ընդունելություն է սրվում, ու նախարարն առաջին հարցն ուղղում է հյուրին՝ ասելով՝ շատ զոհ ենք, որ եկաք, մեզ այցելեցիք՝ ի՞նչ կարող եմ անել ձեզ համար, ի՞նչ կառաջարկեմ: Շահինյանը հարցնում է, բայց նաև Ֆայասանի իշխանությունների, մասնավորապես՝ գյուղատնտեսության, սնտեսության նախարարություններում արդեն ժամադրություններ ունեն: Շեքսում է, թե դասընթացն են մոտեսել, որ երկու երկրների չօգտագործվող հնարավորությունները գործի դրվեն, սակայն բուն ցանկությունը լիարժեք չէ Ֆայասանից: «Արդեն 2014-ին Շվեյցարիայի սնտեսության նախարարության արտաքին հարաբերությունների գործակալության ղեկավար դեպարտմենտի Լիվիա Լոյի դասընթացի կազմում ընդգրկված լինելով, ծանոթացանք, սենսիվեցանք Ֆայասանի գաղափարները: Այժմ ուզում ենք հասկնալ, թե 2014-ի այցից հետո ի՞նչ արվեց: Սա լիարժեք մեր հարցադրումներից մեկը այդ նախարարություններին, սակայն ուզում ենք գիտնալ նաև, թե իրենք ո՞ր ոլորտներում են դասընթաց ջանք քաշում, որ դանդաղընթաց այս իրողությունը փոխվի: Օրինակ գյուղատնտեսության մեջ այստեղից դիստրիբյուցիոն առաջին ղեկավարներն ենք մենք, հասկալիս այդ գործողության, գիտնործության ոլորտների առումով: Ուզում ենք հասկնալ՝ ի՞նչն է դասընթացը, որ այն ոլորտներում, ուր Ֆայասանն այսօր շատ քիչ ունի, չկա ընթացք, գաղափար, միտք: Եթե կա, ապա մինչև այսօր շատ թույլ ձևով գործածվեց: Տնտեսության նախարարությանն ուզում ենք նաև հարց տալ, թե իրենք ինչ են ակնկալում Շվեյցարիայից, արդյո՞ք նախապես են այդ ոլորտները, ինչից կարող են օգտվել: Յուրաքանչյուր միջոցով, երբ շվեյցարացուն սի-

րուն ընդունելություն է սրվում, ու նախարարն առաջին հարցն ուղղում է հյուրին՝ ասելով՝ շատ զոհ ենք, որ եկաք, մեզ այցելեցիք՝ ի՞նչ կարող եմ անել ձեզ համար, ի՞նչ կառաջարկեմ: Շահինյանը հարցնում է, բայց նաև Ֆայասանի իշխանությունների, մասնավորապես՝ գյուղատնտեսության, սնտեսության նախարարություններում արդեն ժամադրություններ ունեն: Շեքսում է, թե դասընթացն են մոտեսել, որ երկու երկրների չօգտագործվող հնարավորությունները գործի դրվեն, սակայն բուն ցանկությունը լիարժեք չէ Ֆայասանից: «Արդեն 2014-ին Շվեյցարիայի սնտեսության նախարարության արտաքին հարաբերությունների գործակալության ղեկավար դեպարտմենտի Լիվիա Լոյի դասընթացի կազմում ընդգրկված լինելով, ծանոթացանք, սենսիվեցանք Ֆայասանի գաղափարները: Այժմ ուզում ենք հասկնալ, թե 2014-ի այցից հետո ի՞նչ արվեց: Սա լիարժեք մեր հարցադրումներից մեկը այդ նախարարություններին, սակայն ուզում ենք գիտնալ նաև, թե իրենք ո՞ր ոլորտներում են դասընթաց ջանք քաշում, որ դանդաղընթաց այս իրողությունը փոխվի: Օրինակ գյուղատնտեսության մեջ այստեղից դիստրիբյուցիոն առաջին ղեկավարներն ենք մենք, հասկալիս այդ գործողության, գիտնործության ոլորտների առումով: Ուզում ենք հասկնալ՝ ի՞նչն է դասընթացը, որ այն ոլորտներում, ուր Ֆայասանն այսօր շատ քիչ ունի, չկա ընթացք, գաղափար, միտք: Եթե կա, ապա մինչև այսօր շատ թույլ ձևով գործածվեց: Տնտեսության նախարարությանն ուզում ենք նաև հարց տալ, թե իրենք ինչ են ակնկալում Շվեյցարիայից, արդյո՞ք նախապես են այդ ոլորտները, ինչից կարող են օգտվել: Յուրաքանչյուր միջոցով, երբ շվեյցարացուն սի-

Փրանցիսկոս դառն կոմսասիսանի...

1 Սուլեյմանովը նկատում է՝ «վստահ ենք, որ Ձեր արքայությունը տեղյակ է, որ Ադրբեյջանին դարձնել ի վեր առաջնորդում են կրոնական եւ էթնոկլակական խոր արժանատիքները, որ փրստոյաների, հրեաների եւ մահմեդականների խաղաղ գոյակցությունն են ապահովում»: Նամակագիրը հավելում է, թե «ադրբեյջանցիները հավասարի են հանդուրժողականությանը, ի հեռուստատեսության անարդարությունների, վերջին ժամանակներին մեր երկրում, մեր քաղաքում սիրող սարսափելի խռովությունների»:

Դառն կարգադրությունը է արդեթանցի գործի նամակը, դասասիսանել է նրան: ՌՎ մեզ կասի: Բայց նկատելի է, որ ադրբեյջանցի գործիչն այսօր էլ չի սխալվում՝ ըստ ամենայնիվ Պոպի դառն կոմսասիսանի, որ իր խաղաղ թռչնը կփորձարկի երկու ուղղություններով՝ Թուրքիա եւ Ադրբեյջան: Գնաց այս համատեղություն է շեքսում գերմանալեզու մի շարք կայքերում: Շվեյցարիայում գործող կաթոլիկական kath.ch մեդիա կենտրոնը փոխանցում է, թե Պոպի դառն կոմսասիսանի հավաստում ներկայացնում է Բեռլինում ԳԳ դեպարտմենտի Ալեքսանդր Կալեյի «այցը սարածաբանային եւ աշխարհափառական մեծ նշանակություն ունի»:

Պոպի դառն կոմսասիսանի հավաստում ներկայացնում է Բեռլինում ԳԳ դեպարտմենտի Ալեքսանդր Կալեյի «այցը սարածաբանային եւ աշխարհափառական մեծ նշանակություն ունի»:

համայնապետը չի երկնում բարձրաձայն անդրադարձնալ դրանց՝ լինի Պոպեսիսանում, Շրի Լանկայում, Գարավային Կորեայում կամ Մեխիկայում: Ֆայասանն էլ գերե չէ նման խնդիրներից, գրում է լրատվամիջոցը՝ ծանուցելով ԼՂ հարցի առնչությամբ հայ-ադրբեյջանական հակամարտության՝ հասկալիս ադրբեյջանցիների, ինչպես նաև դրանից հետո Սարգսյան-Ալիե սանկտեբերուզյան բանակցությունների մասին:

25-ամյա անկախությունը բոլորած Ֆայասանը փորձում է մեծնալ ԵՄ-ին, գրում է լրատվամասնավորությունը, թե այս սարի նախաձեռնությունը է այդ կառույցի հետ երկրորդանի համագործակցության մայնամարի կնիք: ԵՄ ԳԳ-ից դառնում է առավել մեծ մասնակցություն կոռուպցիայի դեմ դառնալիս հարցում, օրենքի գերակայության, անկախ դատական համակարգի հաստատում: «Մենք այդ ուղու վրա ենք ակնկալելով խորհրդակցություն եւ առավել մեծ սասարում», դեպարտմենտի Սմբատյանի խոսքն է մեջբերում կաթոլիկական լրատվամիջոցը՝ իր հոդվածը եզրափակելով հետեւյալ նախադասությամբ՝ նախ քան համար բարի գալուստ Պոպից ժամանած հյուրին:

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

Ստեղծվելու է Ֆայասանի խաղողագործության եւ գինեգործության հիմնադրամ

Կառավարության երեկվա որոշմամբ կստեղծվի Ֆայասանի խաղողագործության եւ գինեգործության հիմնադրամ, որը կգործի ղեկավարություն-մասնավոր հասկանալի համագործակցության սկզբունքով, կազակցի միջազգայնորեն մրցունակ արտադրանքի արտադրության, մեքին եւ արտաքին շուկաներում հայկական գինու վարկանիշի բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացմանը: Ակնկալվում է, որ հիմնադրամը կհամոզի հայ ադրբեյջանական կառավարության մոտեցումներն ու սկզբունքները կյանքի կոչող կառույց եւ կհամախմբի գինեգործության զարգացման ծրագրերն իրականացնող բոլոր օղակների ջանքերը:

Տրազդանին 150 մլն դրամ կառավարության կրճատված աշխատատեղի բյուջեից

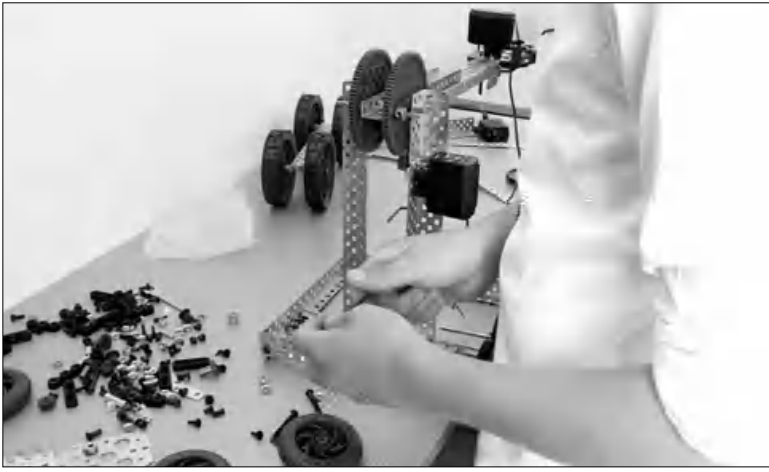
Կառավարության աշխատատեղի բյուջեից 150 մլն դրամ կկրճատվի եւ կուղղվի Տրազդանի ֆաբրիկում մի շարք ենթակառուցվածքների վերանորոգմանը: Այդ մասին միտք ժամանակ հայտնեց վարչապետ Գրիգոր Լուսինյանը: Կառավարության որոշման համաձայն, 120 մլն դրամը կհատկացվի մի ֆանի բակերի ապֆալստադասմանը, 30 մլն դրամը մի ֆանի շենքերի վերելակների վերանորոգմանը:

Ընդհանուր առմամբ կվաճառվի 1082 ծառայողական մեքենա

Եվս 383 ծառայողական մեքենաներ կառավարության երեկ ընդունած որոշմամբ հետ են վերցվել ղեկավար մարմիններից եւ օտարման մոտակայով ամրացվել ղեկավար գույքի կառավարման վարչությանը: Ինչպես հայտնեց հարցը ներկայացնող, ղեկավար գույքի վարչության ղեկավար Արման Սահակյանը, հաշվառված 798 սրատորոսային միջոցներն արդեն իսկ դարձել են 1082, որովհետեւ ավելացվել են նաև ոստիկանության եւ դատախազության նախարարության սրատորոսային միջոցները: Ավտոմեքենաների գնահատման գործընթացները սկսվել են, որոշ մրցույթներն արդեն հայտարարված են: Ա.Մ.

Շահագործված բջջայինները՝ կրթական նյութ

ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ը խրախուսում է ինժեներական մասնաճյուղի դասընթացը հարմարեցնելու և արդյունավետ դարձնելու նպատակով: Համապատասխան սարքեր դրոշմողների ռոբոտաչինական խմբակներին ինն ամիս առաջ սրամարված բջջայինները ծառայել են որդես կրթական նյութ: Բնադասարանական այս նախաձեռնության արդյունքում, հեռախոսների դեսպլեյները վնասակար թափոն լինելու փոխարեն՝ կիրառվել են սեխնիկական առաջադասումների լուծման նպատակով: Շահագործված բջջայինները երկրորդ կյանք են ստացել շահապետի մասնաճյուղի դասարանների առաջարկած լուծումների շնորհիվ:

Ռոպ, հնարավոր դարձնել բջջայինների մի մասի հեռագա անխափան աշխատանքի ելույթը: Սա միայն դասարանների կիրառելի է, իսկ մյուս դեսպլեյները կիրառելի են սեխնիկական այլ խնդիրներ լուծելու նպատակով:

Մի ֆանի հեռախոսի մասկոցներ միմյանց միացնելով՝ Էջմիածնի 2-րդ դպրոցի աշակերտները ստացել են նույն լարման, բայց ավելի մեծ սարքային մասկոցներ, դրանց սվել USB մուտք էլ ստանալով արտադրողից էլ արեւի էներգիայից լիցքավորվող մասկոցներ: Առանձին դեսպլեյներ կիրառվել են

էլեկտրական խարսոցներ, մետաղ թեմոցներ եւ այլ սարքեր ստանալու նպատակով:

Երեւանի 173 դպրոցի խմբակի սաները ձգել են սեփական փորձով կիսվել «Ֆեյսբուք» սոցիալական ցանցում՝ վստահ լինելով, որ իրենց աշխատանքը կարող է հետաքրքրել շահապետին, իսկ ոմանց համար կարելու դեր խաղալ՝ նախասիրությունից մասնագիտացման անցնելու հարցում: Նրանց ստեղծած էջում սեղադրվող ստագրություններն ու առաջարկվող լուծումները կարող են կրթական

դեր ունենալ հասակակիցների շրջանում եւ մոնիթորինգի գործի ծառայել ծնողների համար:

Պատահիների նախաձեռնությունը չի սահմանափակվում թվարկված աշխատանքներով: Լինելով հեռախոսողական կցուցիկի առաջատար օպերատոր՝ ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ը կարելու է համարում երիտասարդների շրջանում բջջայինների օգտագործումը եւ դրանցից առավել խելացի՝ բնադասարանական ճանապարհով ձեռքագրվելու իրագործելիությունը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Ղ-Տելեկոմ» ՓԲԸ-ն իրականացնում է ընկերության կողմից աշխատանքային միջոցների վաճառք: Մանրամասների համար այցելեք <http://www.mts.am/company/procurement> կայք, ընկերության ավտոկայանատեղի՝ Ծովակալ Իսակովի դպրոց 26/1 հասցեով, կամ զանգահարեք 093 600 235 հեռախոսահամարով:

Տեղեկատվական անվտանգությունը...

6 Բայց չէ որ այդ Մամե-րովը հարեւան երկրի դեկադարի գրասենյակից է ել սեփական կարծիք չի հայտնում, թեկուզ Ալիեյի երազանքներն է ներկայացնում որդես իրականություն:

Լավ, հեռ գնանք մեր դասարանական հաղորդագրություններ: Ինչի մասին են դրանք, մի բան հասկանալով՝ է, դրանք հո ղիվա-նագետների համար չեն, որ դիվանագիտական լեզվով են ձեռագրվում, հանրությունն ուզում է մանրամասն ու ոչ երկիմաստ տեղեկատվություն, որ խուճաղի չհասնի, այլ չլինի՝ հստակ ասվի, թե ինչ փոխընդունումի են հասել ղեկավարողները, որոնց լուծմանը հետո բանակցություններում առաջընթաց աղաղակներով դրոշմողներ են ստեղծվել(ը), կամ՝ Վիեննայում ձեռք բերված համաձայնությանը անվտանգության երաշխավոր ստանալու նպատակով սեղադրման հարցն ինչ վիճակում է, մնալով էլ է, թե՛ ոչ, ի՞նչ են խոսել սահմանի երկայնքով ստանալու ներդրել-չսեղադրելու մասին, որտեղից փուլային-փաթեթային լուծումների վերաբերյալ արտահոսվել :

Հիմա մենք, ջուր չլցնելու համար հակառակորդի ջրաղացին, մեջբերեմք է. Նալբանդյանի վերջին ղարգաբանումից... «Սանկս Պետերբուրգի զագաթաժողովին հիմնահարցի հանգուցալուծման վերաբերյալ որեւէ դրոշմողները՝ նախեառաջ բացառադրելով խաղաղ ճանապարհով հիմնախնդրի կարգավորումը 1994-1995 թվականների զինամոտաբարի եռակողմ անժամկետ դրոշմողների հեռախոսային հեռախոսային հեռախոսային մեխանիզմի ստեղծում, ինչպես նաեւ ԵԱԿԳ անձնական ներկայացուցչի թիմի կարողությունների ընդլայնում:

Այս ամենը թույլ կա համադասարանական դրոշմողներ ստեղծել՝ հնախնդրի կարգավորմանն ուղղված բանակցությունները վերսկսելու համար»: Այսինքն՝ բանակցությունները դեռ չեն էլ վերսկսվել: Բայց առարկայական մի բան իմացա՞մք, կամ ասվածը չի՞ հակասում ավելի վաղ ստանալած տեղեկատվությանը, թե՛ «մի քանի հարցերի վերաբերյալ ղեկավարությունների դեկադարները փոխընդունման են հասել»: Լավ էլի, ասե՛ք ո՞ր հարցերում, միայն դիտարկական խմբի ընդլայնման, թե՛ ավելի էական հարցերում...

Թե չէ՝ անգամ կալանքի սակ զսնվող Վահան Շիրխանյանն է բանից գրում, թե՛ «զինուժի դուրս բերմանը եւ հողերի հանձնմանը հետեւելու է Արցախի հայաթափումը, ոչ մի միջազգային երաշխիք դա չի կարող կանխել»: Լավ, ե՞րբ կսովորենք իրագրելու ու այդպես զինել մեր հանրությունը՝ զարմանազան տեղեկատվական դիվերսիաներին դիմակայելու համար:

Ողջ ժողովրդին վերաբերող առնչվող տեղեկատվությունը ոչ թե մի ֆանի ընթացիկ սեփականությունը ղեկ է լինի, այլ նույն ողջ ժողովրդին: Թե չէ՝ նովորդամեղովներին են սարածելու, ու դրա դեմ ֆարգը երբեք էլ չի նշանակում տեղեկատվական անվտանգություն:

ՄԱՐԻՆԵՍ ԽԵՄԻՍՅԱՆ

3.9. Երեկ Ռուսաստանի ԱԳՆ ներկայացուցիչ Սարիա Չախարովան փաստացի հերքել է Ալիեյի աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ Նովորոգ Մամեդովի այն հայտարարությունը, թե Սանկս-Պետերբուրգի հանդիմանող դարաբաղյան կարգավորման փուլային սարքերակի վերաբերյալ եռակողմ համաձայնություն է ձեռքբերվել: Չախարովան այդ հայտարարությունն անվանել է ձեռքբերված դրոշմողներով կողմից մեկնաբանելու փորձ եւ խնդրել է ղեկավարվել հանդիման վերաբերյալ դասարանական հայտարարությամբ:

Ամուր սանիք՝ վագոն-սնակում 20-ամյա կեցությունից հետո

ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ի եւ «Ֆուլեր ՏՆԱԽՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ» ղեկավարներն ու աշխատակիցները Արագածոտնի մարզի Կախավաձոր համայնքում մասնակցել են հաշտարարության կիսակառույց սան շինարարությանը: Կամավորներն օգնել են սանիքում ջերմամեկուսիչ խարամ լցնել եւ բեռնադասման աշխատանքներ կատարել:

Խաչատրյանների երկու որդիներից ավագը նոր է վերադարձել գինվորական ծառայությունից՝ հերթը փոխանցելով կրտսեր եղբորը: 20 տարի մեծադակված վագոն-սնակում ադրած ընթացիկն ինը տարի առաջ նախաձեռնել է սան շինարարություն՝ կասկածի սակ չառնելով երազանքն իրականացնելու հնարավորությունը: Սկսած գործը, սակայն, անավարտ է մնացել:

«Երբ ամուսնացա, հորս սանն էլիմ ադրում» եղբորս ընթացիկի հետ: Տունը փոքր էր: Տեղափոխվեցիմ վագոն-սնակ ու մնացիմ այնտեղ: Կրտսեր որդիս այստեղ է ծնվել: Տղաներիս հասակ առնելու հետ մեծացավ նաեւ ընթացիկի հոգը ու այդպես էլ չկարողացա ավարտել սան շինարարությունը: Երախտագրած եմ այս հնարավորության համար», - ասել է ընթացիկի հայրը՝ Մելիքն Խաչատրյանը:

ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ի եւ «Ֆուլեր ՏՆԱԽՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ» բնա-

կարանաչնության ծրագրի շնորհիվ՝ հարյուրից ավելի ընթացիկ արդեն զգացել է բարեկարգ սուն ունենալու բերկրանքը: Ծրագրի շնորհիվ ընթացիկները ավարտել են կիսակառույց սան շինարարությունը եւ/կամ վերանորոգել սանիքը, ինչը բնակարանային ֆոնդի ղարադասման համար ամենակարելու դրոշմողներից է, սակայն՝ ընթացիկների համար մեծ դժվարություն է ներկայացնում՝ ծախսասարության դասառնությունը: Այս սարկ բնակարանաչնության ծրագրով եւ 41 ընթացիկ աղաղակ սանիք կունենան:

«Ամեն անգամ, երբ բնակարանաչնության ծրագրի շրջանակներում հանդիմում են աշակցություն ստացած հերթական ընթացիկն եւ սեւնում նրանց ադրումներն ու հուզումնալի՝ հասկանում են, որ դա հասուն է ուժեղ մարկանց: Այս մարկիկ սարիներ շարունակ լուռ արժանադասվությամբ անցել են դժվարությունների միջով, սակայն չեն չիուսահասվել, շարունակել են էլ փնտրել: Այսօր նրանց ջանքերը դասակարգել են հաջողությամբ: Պիտի խոստովանեմ, որ այս ընթացիկների նոր կույսի հետ ամրանում է նաեւ ծրագրի իրականացման անհրաժեշտության՝ մեր հավաքը: Երկուն հաղթահարված յուրաքանչյուր խնդիր բոլորիս հաղթանակն է», - ասել է ՎիվաՍել-

ՄՍՍ-ի գլխավոր սնորեն Ռալֆ Յիրիկյանը:

«2007թ-ից Արագածոտնի մարզում ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ի աշակցությանը իրականացվում է արդեն 14-րդ սան շինարարությունը: Շահառուները սարքեր ընթացիկներ են՝ սարքեր հոգսերով: Ամենածանր բեռը, սակայն, բնակարանային խնդիրն է: Այս ընթացիկների համար գեթ մեկ հեռարան է հարկավոր իրենց կենցաղը նորովի կազմակերպելու համար: Եվ այդ հեռարանը բնակարանար սունն է՝ օջախը, որը կիսուրընկալի ընթացիկներին ու դեռ շատ սեւունդների կացարան կդառնա», - ասել է «Ֆուլեր ՏՆԱԽՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ» նախագահ Անոն Եղիազարյանը:

2016թ. ընթացքում ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ը բնակարանաչնության ծրագրի համար հասկացրել է գրեթե 105 մլն. ՀՀ դրամ/2015թ.-ին՝ 100 մլն. ՀՀ դրամ/: 2007թ.-ից իրականացվող բնակարանաչնության ծրագրի շրջանակներում, աշակցություն ստացած ընթացիկների թիվը մինչեւ սարկերը կհասնի 134-ի:

«ԱԶԳ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
Հրատարակություն ԻԵ Տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՄԻԸ
Երեւան 0010, Հանրադատության 47
e-mail: azg@azg.am, azg2@armirco.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱԵՏԻՔԵԱՆ հեռ. 060 271117
Հավակարանագրի (գովազդ) հեռ. 582960, 060 271112
Լրագրողների սեւնակ հեռ. 060 271118
Հանակարգչ. ծառայություն հեռ. 060 271115
Շրջանային ծառայություն
հեռ. 060 271114, 010 529353
Հանակարգչային շարունակ «Ազգ» թերթի

Թերթի միջերի ամբողջական թե մասնակի արտատրումները սղագիր մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսությամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրության գրաւոր համաձայնության խախտող են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրենքի: Միջերը չեն գրախօսում ու չեն վերադարձնում:
Գ. Տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակությունը համար խմբագրությանը դասախառնություն չի կում:
«AZG» Weekly
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010

2016 թվականի ամբողջական հայրենիքի հյուրախաղերի երեք թեմայի մասնաձևերի «Միտեր Մկրչյան» թատերախումբը, որը հայաստանյան հանդիսատեսին ներկայացրեց Պերճ Չեթունցյանի «Դասարանն է, ոտքի» տիտերը՝ ֆրանսահայ ժողովրդական, հայերենի թեմայից ժիրայր Փափազյանի թեմայով թատերախումբը ունեցավ երեք ներկայացում:

Խ. Արուստյանի անվան մանկավարժական համալսարանում, Գյումրիի Կ. Աճեմյանի անվան Պետական դրամատիկական թատրոնում եւ Ը. Պարոնյանի անվան Երաժշտական կոմպոզիտորների թատրոնում, որին ներկա էր նաեւ հեղինակը՝ Պերճ Չեթունցյանը: Երեք ներկայացումներն էլ, որոնք կազմակերպվել էին Հայաստանի թեմայի միության ջանքերով, անցան լեւի-լեցուն դահլիճներում՝ հանդիսատեսի ջերմ եւ արտառնայ ընդունելության մթնոլորտում:

Թատերախմբի խաղացանկը բազմազան է՝ ամենասարբեր հեղինակների մոտ քսան գործեր. Ը. Պարոնյան, Կ. Ասրոյան, Մ. Շենիք, Կ. Կոչոյան, Կ. Չեթունցյան, Էդուարդո դե Ֆիլիպո, Ժ. Անանյան, Լ. Շանթ, Ե. Օսյան, Պ. Չեթունցյան: Թատերախումբը բեմ է բարձրացել մոտ 60 առիթներով՝ խաղալով Նյու Յորքի, Նյու Ջերսիի, Պենսիլվանիայի, Բոստոնի, Լոս Անջելեսի, Սոնորայի, Չիկագոյի եւ այլ քաղաքների թեմերում: Ունեցել է Տարբեր թեմայիցներ՝ Վարդան Հովհաննիսյան, Պերճ Չեթունցյան, Կարո Չաթուրյան, Հովհաննես Բաբայանյան, Գագիկ Կարապետյան, Գրիգոր Սաթանյան, Ժիրայր Փափազյան:

հասարակ, սիրողական խմբերն ունեն մի զարմանալի առավելություն. դա նրանց նախանձելի խանդավառությունն է: Նրանք ամեն ինչ անում են ոչ միայն առանց վարձատրության, այլև սեփական միջոցներով՝ հաճախ շատ քանակ վճարելով մեկ կամ երկու ժամ բեմ վարձելու համար: Սիրողական խմբի համար առաջին մեծ շնորհը է Բորդոյի վրա շենք վարձելը եւ ներկայացում խաղալը: Մեծ շնորհություն է նաեւ խումբը Հայաստան բերելը: Սակայն «Միտեր Մկրչյան» թատերախումբը գնում է այդպիսի շնորհությունների հանուն հայադաստիարակության, հայ թատրոնը օտար ավերում արեցնելու, մայրենին նորից ու նորից բեմից բարձր հնչեցնելու նպատակով:

- Միայն հայեր են ընդգրկված թատերախմբում:
 - Ես գիտեմ, որ խումբն ունեցել է ոչ միայն հայազգի դերասաններ: Սակայն

- Ես էլ, ամբողջ խումբն էլ շատ սրբալիցա ենք երեք ներկայացումներից էլ, բայց դեմ է առանձնացնում Գյումրիի ներկայացման խանդավառությունը: Գյումրիի հանդիսատեսը միշտ էլ խոսադասանք, բարձր ճաշակի սեր հանդիսատեսի համարում է ունեցել: Ասում են՝ Գյումրիի բեմում ֆնուկներն արժանապատիվ են: Գյումրիցիներն էլ մոռացնում են իրենց զինվորներին, մյուս կողմից՝ Նորվեգիայից սացվել էր ցնձալի լուր՝ Նազիկ Ավդալյանը դարձել էր ծանրաբարձի Եվրոպայի չեմպիոն՝ իր հաղթանակը նվիրելով Արցախում կռվող զինվորներին: Հուզիչ էր նա-

մերի մեջ խիստ կարեւոր է մայրենիի հետ շփույթը. թարմացավ ու նորոգվեց դերասանների հայրենյան, լեզվամասնորությունը, ասես բացվեց նրանց լեզուն:

Չույցը բարձրացնում է Թամար Հովհաննիսյանը
 - Ինչպիսիք էին Ձեր սրբալիցայությունները թատերախումբի հայաստանյան ներկայացումներից՝ որոշեք թատերախմբի հիմնադիր:

- Ուրախ եմ, որ ես այսօր հայրենիքում դիտում եմ «Միտեր Մկրչյան» թատերախմբի ելույթը: Երբ մոտ քսան տարի առաջ՝ 1997 թվականին, ինձ բախտ վիճակվեց Նյու Յորքում հիմնել այս թատերախումբը եւ անվանակոչել մեծ հայի՝ Միտեր Մկրչյանի անունով, այն ժամանակ երազանքի դեպքում էր դասերս դառնում: Դա թվում էր հեռավոր ու անիրական: Սակայն տարիներ, ժամանակն ու մեծ ցանկությունը

ՀԱՅՐԵՆԻՔ-ՍՓՅՈՒՐՔ ԿԱՄՈՒԲՈՒՄԻ ՄՅՈՒՆԵՐԸ

Չախից Գ. Չաթուրյանը, Գ. Վարդանյանը, Ռ. Միրզախանյանը, Թ. Հովհաննիսյանը, Պ. Գալաթյանը, Գ. Սուրադյանը, Ռ. Կոչոյանը, Ժ. Փափազյանը եւ Ռ. Ամիրխանյանը

Ձեզ ենք ներկայացնում ժիրայր Փափազյանի եւ Միտեր Մկրչյան թատերախմբի հիմնադիր եւ առաջին թեմայից Թամար Հովհաննիսյանի հետ ունեցած մեր զրույցը:

- Պարոն Փափազյան, Դուք կրկին հայրենիքում եք ազնվագույն առաքելությամբ. Հայաստան եք բերել Ձեր բեմադրած ներկայացումը՝ հայ մարդու համար անենացավոց թեմայով: Ի՞նչ զգացողություններ ունեցաք այս այցելության ժամանակ:
 - «Միտեր Մկրչյան» թատերախումբը սիրողական է, եւ այս հյուրախաղերը նրա ամենատաղանթնակն են: Երբ հայրենիքում: Պես է ասել, որ ոչ միայն ես, այլ նաեւ ամբողջ խումբը մեծադեմ սրբալիցա ենք հայրենիքում այս դրամատիկ իրադարձություններով հագեցած օրերին ելույթ ունենալու առիթով: Սկզբում մեծ վախով ելաք, թե թատերազմական իրավիճակի մասնաձևով կարող է օդանավակայանը փակ լինի, թռիչքները հետաձգվեն, կամ վախի ու խուճապի մթնոլորտի հետեւանով ներկայացումներին հանդիսատես չլինի: Այս կանխատեսումներով հանդերձ՝ դերասաններից ոչ մեկը ես չկանգնեց Հայաստան գալու մտադրությունից: Այս հյուրախաղերը նրանք համարեցին ճակատագրի դիմադրություն, որը իրենք միջին անցնեն դիմադրելով: Փառք Աստու, իրավիճակն արդեն կայունացել էր, եւ հնարավոր եղավ ներկայացումները խաղալ, ինչպես նախատեսել էինք, լիքը դահլիճներում եւ առավելագույն թատերախմբային մասնակցությամբ: Ներկայացումներն սկսեցին մեկ րոպե լուրջությամբ՝ ի նշան Արցախյան կռիվում գոհված զինվորների հիշատակով: Երջագայությունն անջնջելի սրբալիցայություն էր դարձնում ներկայացումների վրա: Հավանաբար դեմ էր ամբողջ կյանքը Սփյուռքում արել՝ դասերս դառնելու համար, թե ինչ էլ հայ սիրողական թատերախմբի համար հայրենիքում ելույթ ունենալը: Նրանք բոլորն էլ եկել են իրենց ֆինանսական միջոցների հաշվին՝ թողնելով կամ հետաձգելով գործերը, ինչը միշտ էլ, որ հեշտ է լինում: Առ-

միայն դա չէ զարմանալի: Մենք չէինք էլ մոռանում, որ «Միտեր Մկրչյան» թատերախմբի դեմքում խոսքը Լոս Անջելեսի մասին չէ, որեւէ բոլորը գիտեն ու խոսում են հայերեն. սա Նյու Յորքում է, որեւէ հայերը ցավալիորեն հեռացել են մայրենիից: Մեծ մասը կամ չգիտի հայերեն, կամ հասկանում է, բայց չի խոսում, կամ էլ իրենց գիտեցածը ոչ թե գրական, այլ ընթացական, խոսակցական հայերենն է: Եվ երբ փորձերի ու ներկայացումների ժամանակ այսօր մարդ բեմի վրա խոսում ու զգում է մաքուր օդը գրական հայերենով, սա արդեն մեծ հաղթանակ է: Ավելին, ներկայացումներին ժամանակ դահլիճ են գալիս նրանց հարազատները, ընկերները՝ հայ կամ օտար՝ նրանց խաղը դիտելու (ի դեպ, այստեղ՝ Հայաստան էլ շատերը եկել էին ընթացիկներով), եւ այս հանգամանքը եւս նպաստում է մայրենիի հետ հարողակցվելուն: Այս կազմում, որով եկել էինք, շատերը չէին խոսում հայերեն, բայց նրանք կարողացան այնպես խաղալ, որ դահլիճից չզգացվեց այդ չինացությունը: Ներկայացումներին եկող օտարների համար բեմի էկրանին գրվում է անգլերեն սուբթիտլ, ինչն էլ իր հերթին նպաստում է հայկական է թեմաներին հարողակցից դարձնել նաեւ օտարներին:

- Հայաստանյան ներկայացումներից ո՞րն եք համարում առավել սրբալիցային:

եւ նրանց դաստիարակումն անկասկած էր բեմ բարձրացան Գյումրիի մանկատան սաները:

- Դժվար չէ՞ սիրողական խմբի հետ այսպիսի լուրջ ու ծանր ներկայացում բեմադրել:
 - Անուշուհի դժվար է: Եվ կասարած աշխատանք, եւ արդյունքը սովորականից մի փոքր արագ է: Բնականաբար, որոշեցիք նախ խմբի դեմքում ես չէի գոհանա այսպիսի արդյունքից: Բայց այս խումբը բեմ է հանում իր հնարավորությունների առավելագույնը, եւ այս իմաստով ես գոհ եմ նրանից: Տեխնիկական տեսակետից շատ մասնագետներ ունեն, որոնք, ցավով, չկարողացան իրականացնել: Լուսային, ձայնային է-ֆեկսների շատ լուծումներ հնարավոր չէր ընդհանրացվել: Բայց այն, ինչ ներկայացվեց, դրանից գոհ եմ: Առիթը բաց չթողնելով միջին աստի, որ միտերը արեւելահայերենից արեւմտահայերենի փոխարինելը կարեւոր դրաման էր Սփյուռքում այն ներկայացնելու եւ հասանելի դարձնելու համար: Սակայն միայն դա բավարար չէ. շատ զովելի է նրան, որով կասարվել է այդ փոխարինումը: Նման գործ այդպես անթերի կարող էր կատարվել միայն երկու գրական լեզուների միջին մասնագետը՝ Պայծառ Գալաթյանը, ում ուզում եմ հայտնել իմ խորին շնորհակալությունը: Ներկայացումը հայրենիք բերելու առավելություն-

բերեցին նաեւ այդ օրը: Այս թատերախմբի առաջին բեմերը կայացավ 1998 թվականի ամռանի 17-ին «...Եվ դարձյալ Պարոնյան» ներկայացումով՝ Նյու Ջերսիի ԴԲԸՄ-ի «Նազարյան» սրահում: Բարեգործական կենտրոն արդեն փակվել էր, սակայն թատերախումբը բացեց այն մեկ անգամվա համար: Թատերախումբը իր գործունեությունը սկսել է ինը դերասաններով եւ հինգ վարչական անդամներով: Փառք Աստու, որ այսօր ոչ միայն դասերս դառնում է թատերախումբը, այլ նաեւ բախտ է վիճակվել խաղալ հայրենիքում եւ այն էլ այսպիսի հաջողությամբ: Ես շատ ուրախ եմ, որ իմ սկսած գործը բարձրանալով է, եւ բեմի վրա շենքն են գրեթե նույն կազմը, որով մենք սկսեցինք մեր աշխատանքը: Ընդ որում, տարիներ ընդգրկումն էլ շատ մեծ է՝ ամենաերիտասարդից մինչեւ ամենատարեցը՝ Վանում ծնված 91-ամյա Հովհաննես Գաբալեանը:

Սփյուռքում հայկական թատերախումբ ունենալն ու դասերս դառնումը մեծ դժվարությունների հետ է կապված, սակայն ես ուզում եմ խոսել նաեւ թեմայիցի դժվարությունների մասին: Այնպիսի դժվարություններ կան, ինչպիսիք ժիրայր Փափազյանն է, սիրողական խմբի հետ աշխատելը իսկապես հեշտ է: Եվ եթե նա բարձր գնահատական է ցույց տալիս «Միտեր Մկրչյան» թատերախմբի ներկայացումներին, դա իր դրամատիկական գնահատականը չէ թատրոնին, դերասանի խաղին ու վարժարանին առաջատար: Նրա դրամատիկական աշխատանքում ու զգում է բեմը՝ իր բոլոր առավելություններով ու թերություններով: Ժիրայրի գոհունակությունը գնահատականն է այն գոհողությունների, որոնց զգում են սիրողական դերասաններն ու թատրոնի կազմակերպիչները այսպիսի ներկայացում բեմ հանելու համար: Նրանք ամեն ինչ անում են իրենց ծանրաբեռնված աշխատանքային օրվա ավարտից հետո, իրենց հանգստի հաշվին, ինչը խիստ գնահատելի նվիրում է: Այդ նվիրումը փոխհատուցվում է նրանով, որ նրանց հետ աշխատում են թատրոնի ոլորտի միջազգային վարժարաններ աշխարհի տարբեր վայրերից, նրանք հարողակցի են դառնում հնագույն արվեստի գաղտնիներին, սփյուռքում ու ծանրաբեռնում համաշխարհային դրամատուրգների գործերին: Բեմադրիչներն էլ իրենց հերթին կրկին ու կրկին վարժարանում են տարբեր դերասանների հետ շփվելու արդյունքում: Ժիրայրը, լինելով թե՛ դրամատիկական թեմայից, հրաշքեր չակնկալելով, փոխելով

Հակոբ ՃՈՒԼԻԿՅԱՆ

«The Martyred Armenian Writers: 1915-1922» (Նահասակված հայ գրողները: 1915-1922) խորագրով Նյու Յորքում լույս է տեսել ճանաչված գրող, դրամատուրգ, գրաֆնադաս, թատերագետ, հմուտ թարգմանիչ, նաև դերասան եւ բեմադրիչ՝ դոկտ. **Հրանտ Մ. Մարգարյանի** հերթական գիրքը, որը մամուլի գնահատականներով բնութագրվել է «բարձրակարգ», «առանձնահատուկ» եւ «սքանչելի»:

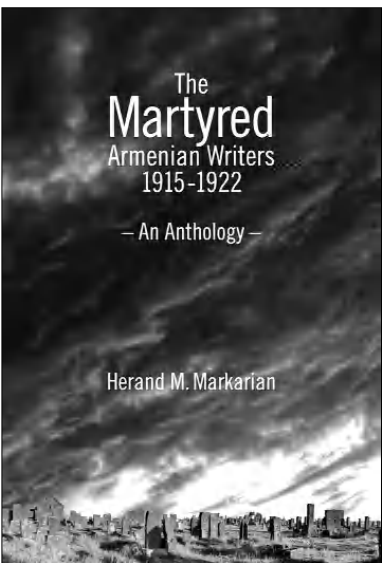
Եվ իրոք, «Լիբրա-6 փորձակեզ» մշակութային հրատարակչասան լույս ընծայած անգլերեն թարգմանությունների այս ժողովածուն բարձր ճանաչված ու թարգմանչական արվեստի գերազանց մասնագետ, 245 էջից բաղկացած հիանալի մի հատուկ է բաժանված երեք հիմնական մասերի, որոնցից առաջինում ներկայացված են հայկական ինֆորմացիոն տասնական մախադրյալները եւ հայ ազգի գոյության կարեւորագույն ազդակները՝ լեզու, գրականություն, կրոն, ճար-

գրել է թատերագրություններ («Վարդանան», «Սողոմոն Թեղիբեկյան», «Փոքրիկ գաւաթի մը մէջ», «Աղթօփս մի խառնուրդ», «Մեռնիլ չգիտցող անցեալը», «Աստուածները բողոքի են» եւ այլն), բանաստեղծությունների եւ ճանադարհորդական նոթերի մեկական գիրք: Հեղինակ է 13 հատորների: Բեմադրել է 53 դրամա եւ դերեր է ստանձնել ավելի քան 50 ներկայացումներում:

Մարգարյանը հիմնել է Նյու Յորքի եւ Նյու Ջերսիի Համազգայինի թատերական խումբը, սարսարի խմբագրել է «Վարագ» թատերականը եւ ներկայիս Բեյրութի «Բագին» գրականության եւ արվեստի ամսագրերի խմբագրական կազմում է ընդգրկված: Դասախոսություններով հանդես է եկել Մ. Նահանգներում, Կանադայում, Անգլիայում, Ֆրանսիայում, Լիբանանում, Հունաստանում, Սիրիայում, Հայաստանում եւ Արցախում: Արժանացել է բազմաթիվ մրցանակների, այդ թվում նաև «Մովսէս Խորենացի» մեդալին՝ ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի եւ «Հակոբ Մեղադարս մրցանակին»՝ Հայաստանի ազգային գրադարանի կողմից:

Նահասակված 13 հայ գրողների ստեղծագործությունները՝ անգլերեն

սարադեսություն եւ մշակույթ: Այստեղ գեներված է նաև 19-րդ դարում Օսմանյան Թուրքիայում եւ Ցարական Ռուսաստանում արեւմտահայերեն գրականության զարգացման մասին հակիրճ ակնարկ:

Անուուս մեծադէս խախտուելի է օսար, սլյալ դեմոնում անգլիախոս ընթերցողին ներկայացնել հայ գրողների մեծ գոհարները, որոնք, ղեխք է խոսովանել, ոչնչով չեն զիջում համաշխարհային գրականության լավագույն ստեղծագործություններին: Եվ նույնիսկ որեւէ հայ գրողի միեւնոյն գործի երկու կամ երեք տարբեր թարգմանություններն հետազոտական ուսումնասիրության լավ թեմա կարող են հանդիսանալ մեր համալսարանների թարգմանչական գործով զբաղվող ամբիոնների ինչպէս դասախոսների, այնպէս էլ ուսանողների համար:

Երկրորդում Հայոց ցեղասպանության մասին փառաբանական, դասական եւ վերադարձական բնույթի ստեղծություններ են բերված, ներառյալ Գրիգորի Ծ. վրդ. Բալախյանի «Հայ Գողգոթան» հուշագրությունից դեմոստրի ժամանակագրությունն ու Դանիել Վարուժանի, Ռուբեն Սեւակի եւ Ինճրայի նահասակությունների նկարագրությունները գրված ակնանատներ՝ առաջին երկուսի դեմոնում Միֆայել Շամսանճյանի, իսկ երրորդի դեմոնում՝ Օհան Պետրիկյանի կողմից:

Հասրի երրորդ հիմնական մասում օսար ընթերցողին է մատուցվում 13 նահասակված հայ գրողների կենսագրություններն ու նրանց ստեղծագործություններից ղեխառիկներ: Այստեղ ընդգրկված են գրողներ Հրանտը, Թլկաշիցիին, Գրիգոր Չոհրատը, Սմբատ Բյուրատը, Երուսանը, Արսաւես Հարությունյանը, Ռուբեն Չարադարյանը, Ինճրան, Սիւաննթոն, Գեղան Բարսեղյանը, Դանիել Վարուժանը, Տիգրան Չոլկոյրյանը եւ Ռուբեն Սեւակը:

Վերջում օգտագործված գրականության ցանկն է, դրկտ. Մարգարյանի կենսագրական գծերը եւ ստեղծագործությունները: Այնուհետեւ գրի բովանդակությունն ու Մարգարյանի չափազանց հուզիչ եւ զգայուն վերջաբանը՝ բանաստեղծության տեսիլ եւ «Վառված մոմը» խորագրով, որտեղ սաղաչափական գերազանց ղիթով եւ բառերի բժախնդիր ընճրոյանք մա գրում է, որ վառված մի հաշիկ մոմը զուցե բավարար չլինի ցրելու մթնոլորտը, որբալու հարազանների կորուստը կրծք բարձրաձայնելու կորուված արդարության մասին, սակայն այն ֆո հոգում վառ ղախելով կարող է վերածվել անսահման արեւի, որը կենդանություն կտա մեր ահել թե ջախել նահասակներին: «Այնպէս որ մի մոմ վառիր ինձ ու ֆեզ համար», ղեխզամում է նա:

Հրանտ Մարգարյանը բակալավրի, մագիստրոսի եւ դոկտորի գիտական աստիճաններ է ստացել ֆինիայի, իսկ մագիստրոսի աստիճան՝ տեխնոլոգիաների կառավարման բնագավառներում: Բացի այդ նա սցենարիստական եւ ղեխոսական դասընթացների է հետեւել «Շրէյթր սուդիայում» եւ Նյու Յորքի համալսարանի արվեստի «Թիւ» ֆոլեզում: Ծնվել է Բարսայում (Իրաֆ): Առաջին բանաստեղծությունը «Գոյամար» շաբաթաթերթում (Բաղդադ) լույս է տեսել 1957-ին, իսկ բեմադրողական առաջնաելույթը կատարել է 1958-ին՝ դարձյալ Բաղդադում:

Սակայն մտահոգություն առաջացնող մի հարցի շուրջ ցանկանում են նեւել այստեղ: Հայ գրողների ստեղծագործությունների հայերենից անգլերեն թարգմանված ինձ ծանոթ առնվազն չորս գրքերում՝ 1. «Classical Armenian Short Stories» by Sarkis Ashjian (Beirut, 1959), 2. «Anthology of Armenian Poetry» by Diana Der Hovanesian and Marzbed Margossian (New York, 1978), 3. «The Heritage of Armenian Literature» by Agop Hacikyan, Gabriel Basmajian, Edward Franchuk, Nourhan Ouzounian (Detroit, 2005), 4. «The Martyred Armenian Writers: 1915-1922» by Herand M. Markarian (N. York, 2015), չկա հայ գրողների անուն-ազգանունների միաձեւ գրություն, ինչը զարմանք էւ ցփոթմունք կարող է առաջացնել օսար ընթերցողի մոտ: Այսպէս հանդիմում ենք Kevham Parseghian եւ Gegham Barseghian, Taniel Varooshan եւ Daniel Varuzhan, Chubookyarian եւ Chpugkyarian, Dikran Chogyoorian եւ Tigran Cheokiurian (Chogourian), Adom Yarjanian եւ Atom Yarchanian, Roopen Zartarian եւ Ruben Zardarian, Yerookhan եւ Yerukhan գրելաձեւերին: Խոսքը սոսկ արեւելահայերեն եւ արեւմտահայերեն արասանությունների մասին չէ, որը նույնպէս չղեխք է արագովել օսար ընթերցողին ներկայացված հատորներում, այլ միեւնոյն գրում («Classical Armenian Short Stories») մեր երկու Ռուբենների (Չարադարյան եւ Սեւակ) տարբեր գրելաձեւին. մի դեմոնում՝ Roopen Zartarian (էջ 32) եւ մյուս դեմոնում՝ Roopen Sevag (էջ 136), դեռ մեկ այլ գրում էլ՝ Roopen եւ Ruben:

Չմոռանամ նաև, որ օսար անունների հետ համահունչ հայկական անունները, ընդունելի լինելու համար, ղեխք է գրվել օսար անվան տարադարձությամբ, օրինակ՝ Daniel եւ ոչ թե Taniel: Տարբերակներով մոտեցումը, իմ կարծիքով, այդպէս էլ՝ անթույլատրելի: Պարտաւոր ենք հասկ եւ միատեսակ ներկայանալ օսարներին:

«Զուրն սպանում է» ըստ Միհրան Թոմասյանի

«Դու կարող ես փորձել ջրի ճանադարհը փակել ավազադարկերով, կամ ղեխ կառուցելով, բայց ինչ էլ անես, ջուրը մի ձեղք զսնում է եւ արունակում է հոսել, իհարկե, իր ճանադարհին հանդիմելով խոչընդոտների եւ զուցե նաեւ ցեխոսվելով: Բայց հոսքը չի դադարում եւ այս երկրում «ջրի ավերածությունները» մեխաղես տեղի են ունենում: Իմ ներկայացումը այն մարդկանց մասին է, որոնք ջրի ճանադարհը իրենց են դարձնում, փորձում են զսնել «ձեղքեր», որոնցով արունակներ իրենց ղայֆարը»: Այսպէս է բացատրել իր «Դու հո ձո՛ւկ չես» ներկայացումը կատարողական արվեստի սամբուլահայ դերասան Միհրան Թոմասյանը, ով վերջերս էլույթ է ունեցել Բոստոնի Հայ մշակույթի եւ կրթության կենտրոնում (ACEC): Հրանտ Դիմիմը նվիրված այս ներկայացմամբ հեղինակը արդեն օր-

ջազայել է երեք մայրցամաքներով էլույթներ ունենալով ավելի քան 30 փառաբանում: Այն խոսում է ղայֆարի, սղանությունների, կրոն ձայների եւ այդ ամենի հետեանմների մասին: Միհրանը ծնվել է Սամբուլում: Հաձախել է Կեդրոնական վարժարանը: 2001-ին ավարտել է «Միմար Սիման Գեղարվեստից համալսարանի» ժամանակակից ղարի բաժինը: Այնուհետեւ մեկնել է Ֆրանսիա եւ կատարելագործել ղարային հմտությունները «ժամանակակից ղարի ազգային կենտրոնում»: Ամերիկայում եւ Կանադայում ղարել է Ռեբեկա Լազիերի հետ 1999-ին, եւ «Յարդ ղարային խմբի հետ» 2000-ին: Մասնակցել է Նյու Յորքի «Դանոթանում» փառասոնին: Սամբուլում հիմնել է «Ciplak Ayaklar Kumpanyasi» (Բոքիկ ոտների ընկերությունը) ղարային խումբը: Տ. Ծ.

«Հարյուրամյա ճանապարհի ոտքով: Հայկական Ռոֆիսական»

Այս խորագրի ներքո, Լուս Անջելեսում հասակ առած եւ հետազոտում հետազոտող-լրագրող դարձած **Դուս Անահիտ Սակձիմը** (Dawn Anahid MacKeen) վերջերս իր ղարի՝ Սեւիան Միսեթյանի (մահացած 1974-ին) հուշերը օգտագործելով մի գիրք է հրատարակել, որն արժանացել է «Արմինյն Միրո-Սիֆթեյթ» օրաթաթերթի խմբագրի՝ **Ալին Գրիգորյանի** ուշադրությանը, իսկ աշխատակիցներից **Արամ Արմունը** գրախոսել է այն, ցեւեւելով հասկաղես այն փաստը, որ Դուսը չբավարարվելով միայն օրագրային նյութերով, որոշել է անձամբ կրել-անցնել իր ղարի սարագրության ճանադարհը՝ սկսած նա ծննդավայր Ադաբազարից մինչեւ Միրիայի անաղասները, ընդհուղ Դեր Չոք, որի մոտեմում նա հաջողացրել է հանդիմել իր ղարիի փրկած արաթ ցեխի՝ Մահմուդ էլ-Աեֆե-ի (մահացած մոտ 70 տարեկանին 1930-ական թվերին) հետնորդներին եւ հայտնել իր երախտագիտությունը: Գիրքը՝ «A Hundred-year Walk: An Armenian Odyssey» (հրատարակություն՝ Houghton Mifflin Harcourt-ի, 2016 թ.), ըստ գրախոսի, կարագվում է արկածային վեղի հետաքրքրությամբ, եւ կարեւոր ներդրում է ցեղասղանագիտության ասղարեզում:

բողել, բայց նա հետազոտում կարողացավ ուժ զսնել եւ ղեխմել այդ բոլորի մասին: Ես ղարագղես ղարատվոր էի փոխանցել աշխարհին նա ողիսականը»: Բայց դա հետք գործ չի եղել: Նախ Դուսը հայերենին չի սիրաղեսել: Հայրը ցոսլանդացի է: Երկրորդ օրագրում բացթողումներ եւ հարցականներ ցաս են եղել: Բայց նա վճռականությամբ հաղթահարել է դժվարությունները՝ գործի լծելով Մ. Նահանգներում, Ֆրանսիայում եւ այլուր զսնվող ազգականներին, որղեսաղի իրենց հիեոողություններով ամբողջացնել ղարի ղեխսությունը: Հետազոտող-լրագրողի մասնագիտությունը մեծաղես օգնել է նրան: Այցելել է բազմաթիվ եվրողական գղարաններ:

Լուս Անջելեսի Լուս Ֆելիզ արվարձանում հասակ առած Դուսը բակալավրի աստիճանը ստացել է Բարիիի Կալիֆոռնիա համալսարանից, իսկ մագիստրոսի աստիճանը՝ Նորթվեստերն համալսարանից: Աշխատակցել է մի արախ լրատվամիջոցների, ինչպիսիք են «Սալոնը», «Նյուզդեյլը» եւ «Սմարթմանին»:

«Չափազանց հուզիչ էր այդ բարեզուր Ծեխիի հարագսներին հանդիմելը: Բացի անցյալի հուեերից հուզիչ էր նաեւ այն առունով, որ այդ մարդիկ հիմա աղորմ էին ղարիսա առաղանմները ընթացիկ ղեխտրագմի հետեանմում: Դրանով էր նաեւ ղայմանավորված գրիս վերնագրի ընճրությունը: Դա կոչ է աշխարհին վերջ տալու այդ ասղմեցնական երկրի ժողովրդի ներկա վիճակին եւ խաղարություն հաստատանը», բացատրել է Դուսը Ալին Գրիգորյանին: Տ. ԾՈՒԼԻԿՅԱՆ